

DIRVA

Nr. 34

Kovas-March 22. 1963

Cleveland, Ohio

Drąsos, daugiau drąsos...

J. F. KENNEDY CENTRINĖS AMERIKOS RESPUBLIKOM SIŲLO APTVERTI KUBĄ ŽMONIŲ PYLIMU, PER KURĮ NEGALETŲ PRASIVERŽTI KOMUNIZMAS, TACIAU TOKS SIŲLYMAS VARGIAI PATIKS TŲ VALSTYBIŲ PREZIDENTAMS. — JIE NORI AKCIJOS, DRĄSOS DEMONSTRACIJOS, KURI VIENA GALI IŠGELBĖTI LOTYNŲ AMERIKĄ NUO BOLŠEVIZMO UŽMAČIŲ. — IKI ŠIOL JAV VISADOS LAIMĖDAVO, JEI TIK RYZDAVOSI KARUI.

Vytautas Meškauskas

Prezidentas J.F. Kennedy atvykęs šį pirmadienį į centrinės Amerikos prezidentų konferenciją Costa Ricos sostinėje San Jose pareiškė, kad Kubą reikia aptverti siena. Nespygliuotos vielos ar mūro, kaip Berlyno, "bet siena žmonių, pasiryžusių apsaugoti savo laisvę ir suverenitetą." Labai gražu, ar ne?

JAV prezidento pasitarimai su Costa Ricos, El Salvadoro, Gvatemalos, Hondurės, Nicaragvos ir Panamos prezidentais turi vesti prie tų kraštų ūkio ir viešosios tvarkos sustiprinimo. Tiems reikalams JAV po 2 D. karo jau išleido apie pusę bili-jono dolerių, tačiau būklės nepataisė. Visuose tuose mažuose kraštuose gyventojų skaičius auga greičiau, negu jiems reikia. Lingos darbai vietos. Pramonės ten kaip ir nėra, verčiamasi žemės ūkiu, eksportuojama kava ir bananai, kurių kainos pasaulinėje rinkoje yra labai žemos. Bloga ūkinė būklė, gyventojų tamsu-

mas bei demokratių tradicijų stoka sudaro centrinės Amerikos respublikose gerą dirvą bolševikų subversijai, aprūpinamai ginklais ir propagandine medžiaga iš Kubos. Savaimė aišku, kad ūkinės gerovės pakilimas bei viešosios santvarkos pastovumas yra geros priemonės kovai su komunistų propaganda, tačiau reikės dar nemažai pastangų, gero planavimo ir daug JAV dolerių iki tos 6 centrinės Amerikos respublikos pasieks... Kubos lygi, kurios ūkinė padėtis prieš Castro įsiviešpatavimą buvo labai bloga ir kuri turėjo gana daug inteligentiškų jėgų, kurios, logiškai galvojant, galėjo prisidėti prie demokratinės santvarkos pražydėjimo. Bet nepaisant to, Kuba vis dėlto pateko į bolševikų rankas, taip kaip anksčiau Lietuva ir visa eilė Rytų ir Vidurio Europos valstybių.

Iš to prašosi išvada, kad ūkinės gerovės pažanga ir švietimo pakilimas dar automatiškai ne-

apsaugo nuo bolševizmo įsigalėjimo, bolševizmo kylančio ne iš vidaus, bet atnešamo, vykdomo ir palaikomo iš užsienio. Esu tikras, kad bolševizmo grėsmė tiems kraštams gresia ne iš vidaus, ne dėl jų blogos ūkinės padėties, kas be abejo turi tam tikros reikšmės, bet svarbiausia dėl to paprasto fakto, kad Kuba iki šiol liko sovietų žinioje. Logiškai galvojančiam žmogui sunku suprasti, kaip JAV, nesusitvarkiusios su komunizmu Kuboje, tikisi su juo susidoroti kitur, toliau nuo savo sienų? Todėl nei gražiai suformuluoti žodžiai apie "žmonių sieną ar pylimą", nei milijonai dolerių nepataisys JAV prestižo lotynų Amerikoje, iki Kubos žaizda liks atvira. Be tiesioginių karo veiksmų yra dar pakankamai priemonių Kubą iš bolševikų išvaduoti, bet tam reikia pasiryžimo, jei būtų reikalingas, eiti ir prie karo.

Kai tik toks pasiryžimas būdavo parodomas, JAV visados laimėdavo. Užteko Eisenhowerio administracijai tik pagrasinti Kinijos bombardavimu, buvo sustarta dėl paliaubų Korėjoje, užteko tik kalbų apie paramą prancūzams Indokinijoje -- ir buvo išgelbėtas pietinis Viet-Namas, vien tik 7-to laivyno egzistencija Kinijos pakraščiuose sulaukė raudonųjų kiniečių užsimojimą paimti Quemoy ir Matsu salas. Trumano pasiryžimas išgelbėjo Graikiją, Turkiją, Berlyną ir būty galėjęs išgelbėti Čekoslovakiją. Washingtono neryžtingumas praleido progas laisvojo pasaulio naudai išnaudoti Rytų Vokietijos 1953 m. neramumus, sukilimą Vengrijoje ir Lenkijoje 1956 metais. Tas pats neryžtingumas Laose ir Vakarų Berlyną atitvėrus paskatino Chruščiovą į Kubos aventiūrą. Šioje byloje Kennedy staigiai parodyta drąsa spalio mėn. galėjo įvykius pakreipti daug geresne kryptimi, jei drąsa nebūtų išblėsusi.

Kodėl J.F. Kennedy, drąsiai pasirodęs spalio mėn., vėliau tos drąsos neteko? Atsakymo reikia ieškoti ir Amerikos viešojoje opinijoje. Šiaurės Amerikos visuomenė, bent jos nuotaikas formuojantieji sluoksniai, iki šiol atsako įsisąmoninti faktą, kad bolševikai nėra vis dėlto paskutiniai idiotai ir jie tikrai neis į karą, kuris vienu ypu galėtų sunaikinti jų ligšiolinius laimėjimus. Tai suprato Eisenhowerio Valstybės Sekretorius John Foster Dulles, kuris 1956 m. sausio mėn. pareiškė žurnalistams:

"...Žinoma, mes buvome atsidūrę karo slenkstyje. Rizika pri-eiti prie karo slenkščio ir vis-dėlto nepradėti karo sudaro po-litinį meną. Jei juo nesugebama pasinaudoti, patenkama į karą. Ta-čiau jei jūs bandote nuo karo pa-bėgti, jei jūs bijote eiti iki pat

(Nukelta į 2 psl.)

Dr. Stepono Biežio gyvenimas tarp svajonių ir audrų

Vytauto Kasniūno kalba dr. Stepono Biežio visuomeninės veiklos 50 metų sukakties proga suruoštame pagerbime, Chicagoje kovo 16 d.

Dr. Stepono Biežio 50 metų visuomeninio gyvenimo veikla nusėta jaunystės svajonėmis, siekliais ir nepasisekimais; laimėjimais ir džiaugsmais; audromis ir grumtynėmis, saulėtomis dienomis ir rūškanotomis tamsiomis naktimis.

Aušros spinduliais žerintį vaikystės gyvenimą pasitinka rūstų žodžiai: "Anei rašto, anei druko mums turėt neduoda, tegu, sako, bus Lietuva ir tamsi ir juoda"... Tai laikai, kai jau-

nutis Steponėlis, besidžiaugias rytmečio vyturėlio čirenimais ir mėlynąja tėviškės padange, stoją slapton daraktorių mokyklon, kad pažintų uždraustą lietuvišką rašto mokslą. Ir šiuo metu mažylėlis pirmą kartą stoja kovon su pavergėju urėdninku ir po to laimingai pasprunka... Mokysiuos, mokslo ir šviesos sieksiu, -- sugniaužęs mažas kumštis kėlė į vaivorykštės spalvomis pasipuošusią padangę.

Gimnazijoje jis jau aktyvus,

apsisprendęs laisvės kovotojas, pasirengęs kopti į Biliūno pasakos kalną, kad pasiekus laimės žiburį ir po to paskleidus po visą kraštą laisvės ir šviesos žiburėlius.

Rūstauja dangus, žemė kančiose paskendusi. Seka suėmimas, tardymas ir po to išduotas vilko bilietas uždaro kelią į tolimesnę mokslo.

Sustota Laimės žiburio kalno papėdėje. Tad nieko kito nebelieka, kaip įsirengti didelėn keli-on už jūrių, marių. Kas gi gali pastoti kelią jaunystės svajonėms ryžtui ir užsidegimui!

Valparaiso universitete be studijų ir lietuvių studentų veikla labai gyva. Atėjo eilė studentui Steponui Biežiui skaityti paskaitą. Pasiruošė gerai, bet kai pirmą kartą reikėjo kalbėti akademikų tarpe, staiga pajuto, kad pradėjo drebtį rankos, džiūti lūpos, daužytis širdis. Ką ir kaip kalbėjo -- nebeatsiminė, tik kai išgirdo katutes, jaunas medicinos studentas atsisėdęs pirmiausia patikrino savo pulsą ir sužinojo, kad dar tebėra gyvas. Pirmoji pamoka buvo skaudi, bet dabar dr. Steponą Biežį mes pažįstame kaip įdomaus, sklandaus ir stilingo mintijimo kalbėtoją.

Po studijų, diplomu ir I-o Pas. karo naujan gyvenimo kelin išeina gabus vis garsėjantis chirurgas. Praktika didelė, ilgos darbo valandos, dūsta laiko erdvėje ir profesiniame darbe, bet visa tai nepaguodžia jaunos širdies, reikia skieisti lietuviškus laimės žiburėlius, kad jie pasklistų po visus namus, kur gyvena broliai ir seserys, kad dar labiau sužerėtų kur jie rūseną, kad būtų uždegti ten, kur liko tik anglis ir pelenai. Todėl visa energija įsijungia į lietuvišką visuomeninį gyvenimą ir... vėl nusi-vilimas, kuris baigėsi laimingiausiu gyvenimo valanda.

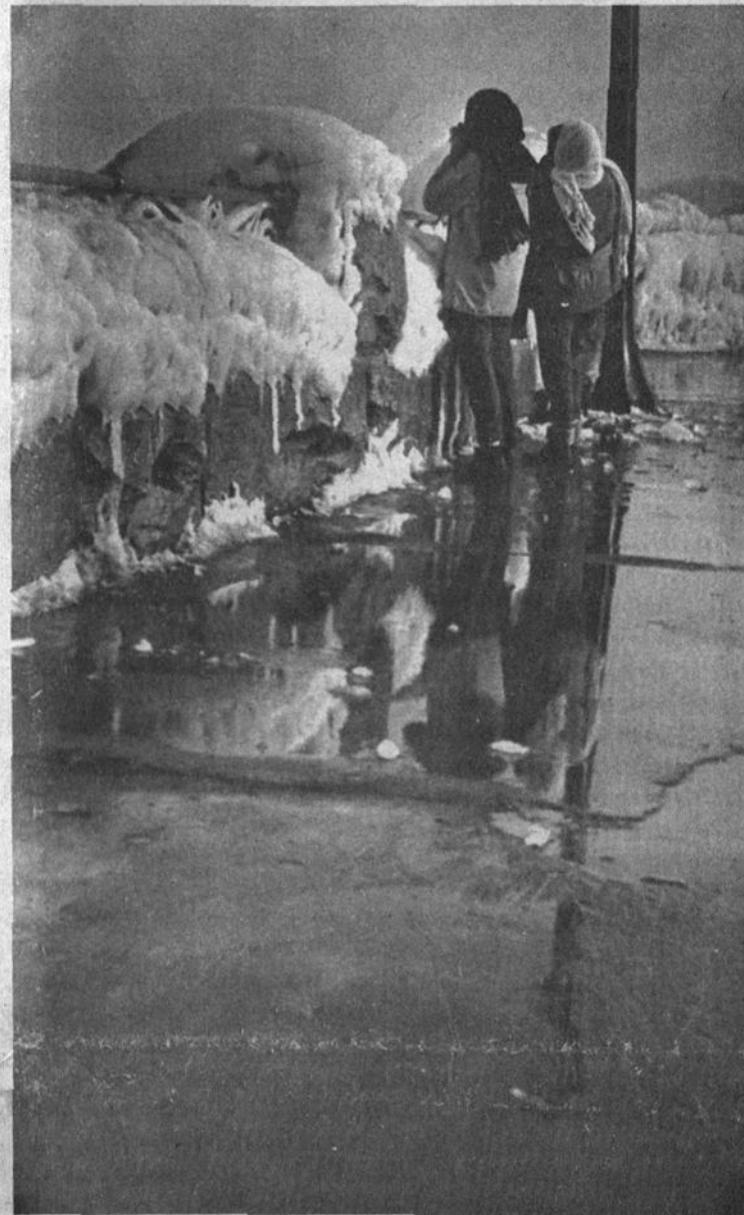
Familės lietuvišką dainą, nutarė įsijungti į tada garsų Birutės chorą, bet, deja, dirigentas Mikas Petrauskas, patikrinęs balsą, padarė labai griežtą sprendimą: Tamsta neturi balso ir chore negali dainuoti... Ką daryti? Operuoti gerkle ir tvarkyti balso stygas? Ne, -- nutarė jaunas chirurgas. Geriau eiti pas aukšakalį ir nupirkti aukso žiedėlius, nes širdis jau buvo paviliota dailios gražiabalsės solistės Onutės. Išeitis surasta, laimė sušvytėjo ir dabar Biežienė dainavo, o Biežis pirmininkavo chorui.

Išėjęs į platų visuomeninį gyvenimą, kuris buvo susiskaldęs į partijas ir partijėles, grupes ir grupėles, pasirenka vidurio kelią, kuris be jokių nukrypimų tarnautų tik Lietuvai ir lietuviams. O tas kelias, tai platus tautiškas kelias, kurio ano meto tautiečiai keliavo. Šituo keliu keliaujant, jo veiklos rėmai dar labiau išsiplėtė ir buvo nuveikti dideli darbai. Bet ir čia neapsieita be liūdesio ir nusi-vylimo, be laimėjimų ir džiaugsmo. Kai tautininkai, tada susibūrę į Lietuvai vaduoti Sąjungą vadovaujami didžiadvasio lietu-vio Antano Olio, 1940 metais nuvyko į Washingtoną, kur aktyviai reikšėsi ir dr. Steponas Biežis, darė žygius dėl Lietuvos laisvės daug kongresmanų, senatorių bei State Departamento pareigūnų nenorėjo nė klausyti jų žodžio. Bet po kelių dienų įtemptos veiklos daryti žygiai pavyko, Lietuvos laisvės reikalai įgavo kitą formą ir jų duoti pareiškimai buvo net įregistruoti Kongreso rekorduo-se.

Neužmirštinas dr. Stepono Biežio suorganizuotas sąskrydis į Washingtoną 1956 metais, kada jis buvo Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininkas. Sąskrydžio metu buvo plačiai demon-struota lietuvių tautodailė, liaudies menas, muzika ir dainos.

Susipažinęs su Antanu Vanagai-čiu ir patyręs jo didelius užsi-mojimus lietuvių gyvenimuose, jis aktyviai įsijungė į Margučio veiklą ir per beveik 30 metų yra vienas iš tų stulpų, kuris laikė

(Nukelta į 2 psl.)

Kaip toli pavasaris? ...

Vyt. Maželio nuotrauka

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* JAV EKONOMINĖ PARAMA UŽSIENIUI SUMAŽĖTŲ nuo 250 iki 500 milijonų dolerių, jei būtų priimtas gen. Lucius Clay vadovaujamos studijų grupės pasiūlymas. Be išpaštų administracinių išlaidų, iš paramos reikalingų valstybių sąrašų būtų išbraukta: Afganistanas, Brazilija ir Indonezija, kaip nepildančios paramai gauti statomų sąlygų.

* LENKIJOS VYRIAUSYBEI SUDARIUS PREKYBINĖ SUTARTI su Vak. Vokietija, nesnaudžia ir Jugoslavija. Kad ir grįžus į Maskvos glėbį, Tito siunčia prekybinę misiją į Londoną. Britų revizitas Belgradui jau numatytas spalio mėn.

* R. NIXONAS, MENKU BAL-SŲ SKIRTUMU PRALAIMĖJĘS PREZIDENTO KEDĖ KENNE-

DŽIUI, vėl ruošiasi aktyviau reikštis respublikonų partijos politikoj, nors ir nekandidatuodamas jokiai postui. Jis reiškia didelį pasitikėjimą naujuoju Michigano gub. G. Romney, kylančia žvaigžde partijos sferose.

* JEI IŠSIPILDYTŲ EGIPTO PREMJERO NASSERIO SAPNAS Egipto, Sirijos ir Irako valstybių unija apjungtų 38 mil. arabų su teritorija, 3 kartus didesne už Prancūziją. Toji unija būtų pavojinga likusių arabų monarchų išlaikymui. Jordano karaliui Husseinui ir Saudi Arabijos karaliui Saudui būtų sunku apsiginti nuo jėgų, kurias Nasseris sugeba apginkluoti ir organizuoti saupalankius sluoksnius arabų pasaulyje.

Šiandien ir rytoj

VATIKANO ir Kremliaus suartėjimo sekantis etapas bus, be abejo, Chruščiovo vizitas pas popiežių Joną XXIII, kai šį rudenį lankysis Romoje.

Susitikimas komunistų vado, kovojančio prieš religiją, ir 500 milijonų katalikų dvasios vado bus svarbiausiu įvykiu šio šimtmečio istorijoje.

-- Mes konstatuojame, kad keičiantis epochoms, klaidos dings-ta greitai, kaip migla prieš saulę, -- pasakė popiežius Jonas XXIII. Ir ta migla, pasak jo, kai kur jau dingo, pvz. paleidžiant ukrainiečių arkivyskupą Slipij, kuris sovietų kalėjimuose buvo kalintas ir kankintas 18 metų.

Bet tikrumoje migla tirštėja... Chruščiovo žentui Adžubei dar varstant Vatikano duris, Sovietijos profsąjunginis centro komitetas kreipėsi į narius, ragindamas suaktyvinti kovą prieš religiją. Aišku, ta kova nebe tokia žiauri ir baisi, kaip buvo Stalino laikais. Chruščiovas naudoja moderniškesnėmis priemonėmis. Antireliginė kova ypač stengiamasi suaktyvinti Lietuvoje ir Ukrainoje, kur yra didelis katalikų skaičius, ir iki šiam laikui komunistams nepavyko išnaikinti religijos net jų pačių hierarchijoje.

Tikintieji Sovietijoje yra kaip ledo kalnas vandenyne -- kurio tik trečdalis kyšo iš vandens.

Flirtuodamas su popiežium, Chruščiovas bando likviduoti Sovietijoje katalikų rezistenciją ir atidaryti vartus naujiems laimėjimams Vakaruose.

*

BAŽNYČIA iki šiam laikui buvo laikoma tvirčiausiu antikomunizmo ramsčiu. Bet paskutiniu laiku tas ramsis pradėjo linkti.

Pirmasis aliarmo skambutis pasigirdo 1959 m., kai Bažnyčios reikalų tvarkymas perėjo iš konservatorių į avangardistų kardinolų rankas. Amerikos kardinolo F. Spellmano įtaka, sakoma, kritė ir kaip rašo italų laikraštis "Espresso", Vatikane klausoma Lenkijos kardinolo Wyszyńskio patarimų. Tą galima buvo pajusti Bažnyčios visuotiniame susirinkime, kur buvo pareikštos nuomonės dėl susitarimo ir tolerancijos, vietoj skelbus komunistui "kryžiaus karą".

-- Kada gresia pavojus, geriau išsaugoti mažą liepsnelę, negu leisti visai ugniai užgesti, -- sako kard. Wyszyński. Lenkija yra jaunas kraštas, kur 40% gyventojų jaunesni 30 metų ir šis jaunimas gali įsižiūbėti, kaip sausa balana... Daugumai jų katalikybė ir patriotizmas yra tas pats. Įsivaizduokite kas atsitiktų, jei prasidėtų sukilimas. Rusų armija, kuri supa mus, pulktų ir prarastume visą savo jaunimą kraujo jūroje. Aš negaliu leisti, kad Lenkija susilauktų Vengrijos likimo. Mes turim išlaikyti taiką!"

Kokią taiką? Ogi vergų taiką.

Ir tokiai taikai, atrodo, šiandien pasiruošęs Vatikanas.

Štai jau ir vienas mūsų aukštās dvasiškis, iš kurio buvo tikėtasi patiprinančių žodžių kovoj prieš komunizmą, dabar prašo nebesmerkti Paleckio, Gedvilos ir kitų Kremliaus gauleiterių.

Tur būt, tokį įsakymą gavę iš viršaus...

*

PALECKIUI asmeninis sekretorius pranešė, kad darbininkų delegacija norinti pasveikinti su perrinkimu prezidiumo pirmi-ninku.

-- Mano mieli darbininkai nori mane pamatyti? Kaippuiku, -- nudžiugo Paleckis. -- Aš žinojau, kad jie džiaugsis mano perrinkimu. Malonu, kai esi darbininkų mylimas... Bet svarbiausia, neužmirškite juos gerai iškratyti prieš įleidžiant pas mane, kad neturėtų paslėpti ginklo...!

(vg)

Spąstai...

Prancūzų armija 1940 pavasarį visai pakriko. Karininkai ir kariai patekę vokiečių nelaisvė jautėsi visai bejėgiai.

Penkios dienos, nulėmusios II Pasaulinį karą...

Diena, kada Prancūzija buvo sutriuškinta

Šiame Dirvos numeryje pradedame spausdinti II Pasaulinio karo istoriją, atpasakotą penkiose dienose, kurios nulėmė karo eigą. Pirmoji diena — 1940 m. gegužės 13 d., žinoma Sedano mūšio vardu, buvo katastrofiška Prancūzijai, privedusi prie kapituliacijos. Antroji diena, kai Anglija liko išgelbėta; trečioji diena, kai Vokietija nustojo būti neįveikiama; ketvirtoji diena, kai Japonija pralaimėjo karą ir penktą dieną, kai Hitlerio mirtis priartino pabaigą.

Dar gal būtų ne viskas pralaimėta...

Sunkieji tankai rieda į frontą. Tai patys sunkiausi ir geriausi pasaulyje 35 tonų tankai, turį 6 cm šarvą, 1 patranką 75 mm šaudančią tanko riedėjimo kryptimi ir kitą 47 mm patranką bokšte-

lyje. Patys didžiausi vokiečių tankai Pz4 neprilygo jiems nė savo mase, nė šarvais, nė ginklams, o tankai Pz3, 2 ir 1 prieš šias "pabaisas" atrodė tik konservų dėžutės.

Prancūzų tankistams buvo pasakyta: "Šių tankų pasirodymas fronte prieš bus didelis netikėtumas ir jūs nušluosite viską..."

Kareiviai tam tikėjo. Riedėdami į kovos krikštą jie spindulia-

vo pasitikėjimu, nežinint nuovargio ir triukšmo, kurį kėlė tankai. Jie tikėjo, kad dar, gal būtų, ne viskas pralaimėta.

O nerimauti buvo ko. 1940 m. gegužės 10 d. vokiečiai pradėjo puolimą. Jų aviacijos bombos pridėdavo nuostolių, nespėjus pasiskelbti aliarmą. 3-ji prancūzų šarvuota divizija dar tik formavosi netoli Reimso ir gen. Zeller, šarvuotųjų inspektorius, savo pranešime prancūzų vyriausiam štabui rašė, kad jai reikalingas dar vienas mėnuo, kad galėtų stoti į mūšį. Ir štai dabar ją staigiai metė į frontą.

Divizijai stigo priešlėktuvinės apsaugos, remonto dirbtuvių ir dar neturėjo užtenkamai artilerijos. Stigo ir ryšių. Vienas tankų bataljonas, turįs tuos puikius H39 tankus, dar buvo ginkluotas I-jo Pasaulinio karo 37 mm patrankomis, laukdamas kol bus atsiųstos

naujos didelės greičiu šaudančios patrankos, kurios sugebėtų pramušti vokiečių šarvus. Divizija net neturėjo pilno sunkiųjų tankų sąstato. Ji paskolino 6 sunkiuosius tankus 2-ajai šarvuotai divizijai, kuri ruošėsi Belgijos frontui. Kiti 60 tankų dar nebuvo konstruktorius pilnai patikrinti. Motorai varė per daug alyvos ir benzino. Nebuvo dar pilnai užbaigtas ir Naederio taikymo aparatas.

Bet, kas blogiausia, tankų igulos nebuvo pilnai apmokintos. Pradedant generolais ir baigiant eiliniu kareiviu, mažai kas nusiimanė apie moderniško karo strategiją. 3-ji šarvuotoji divizija dar nebuvo padariusi nė vieno manevrų. Jos štabo karininkai dar nebuvo suruošę nė vieno "Kriegsspiele", kas vokiečių kariuomenėje jau seniai buvo praktikuojama. Dar nebuvo ištrintos ryšio, judėjimo, benzino aprūpinimo, pataisymo problemos. Tuo tarpu kitoj pusėj Reino, deka vokiečiai jau buvo šioj pusėj Reino, "panzer" generolas Guderian, seniai buvo savo knygoj pasakęs, kurios prancūzų kariškiai neskaitė, kad šarvuotos divizijos neimprovizuojamos.

Tačiau tai nesvarbu. Prancūzų tankistai savimi pasitikėjo. Bet mažai kuris jų žinojo, ko iš jų reikalaujama.

Gegužės 13 d. vokiečiai Vakarų fronte padarė plyšį, kurį reikėjo išlyginti priešpūliu. Tą vaidmenį turėjo atlikti DCR — rezervinės šarvuotųjų divizijos.

Blogiausiai buvo pasiekti frontą. Kur jis? Ar tai garsinė linija, kuri naktį pasidaro nuo sprogtančių sviedinių šviečiančia linija? Mūšis vyko išblaškytai, ne taip kaip 1914-18 m. vienoje linijoje. Visas Aisne upės slėnis

aidėjo nuo artilerijos šaudymo. Kaimai degė. Keliai buvo užverstai sudaužytai vežimais. Visa tai buvo ne artilerijos, o vokiečių aviacijos bombardavimo pasekmės. Nuo to momento, kai šarvuotoji divizija pajudėjo į frontą, virš jos galvų nuolat skraidė vokiečių žvalgybiniai lėktuvai, tuo tarpu nesirodė nė vienas prancūzų naikintuvas.

Bet divizija turėjo laimės. Nė vienas tankas nebuvo vokiečių avi-

Prancūzų sunk. tankas karo pradžioje buvo vienas geriausių pasaulyje, tik deka jų buvo nedaug... Nuotraukoje vokiečių kariai apžiūrinėja paimtą prancūzų 35 t. tanką.

acijos paliestas. Atrodė kad smūgius gavo tik bėgliai, kurie klidė divizijos judėjimui. Kelias, kuriuo riedėjo tankai, buvo užtvanktas bėglių vežimais. Ir bėgo ne tik civiliai, bet ir kariai. Vieni bėgo dviračiais, kiti kariškiais automobiliais, bet didžiuliu bėgo pėsti. Kai kurie dar nešėsi savo šautuvus, matomai atminčiai, bet kiti nešėsi tik maisto ryšulius. Ta bėglių minia pakeliui plėšė kavos ūkiuose, ieškodami pavalgyti ir, ypač vynu rūsius, ieškodami sudrėkinti gegužės 13 karščio išdžiuvusias burnas. Kur jie bėgo? Jie sakėsi į Reimsą. Kiti tiesiog — "Namo". Kodėl jie bėgo? Aiškino, kad jiems duotas įsakymas atsitraukti.

Prie Montgon tilto Ardenuose, divizijos karinė policija padarė užtvarką. Bėgliai nesistengė prasisiveržti į jėgą, bet pradėjo su policija diskutuoti. Jie aiškino, kad kažkas juos išdavęs, kad vokiečių tankai lipa ant jų užkulnių. Karinė policija bandė kareivius bėglius sulaikyti, bet tuo metu kely pasirodė artilerijos daliniai, besitraukiant pilnoj formacijoje. Policija galėjo sulaikyti pavienius kareivius, bet neturėjo teisės pasipriešinti tvarkoje žygiuojančiam daliniui su karininku priekyje. Jie nustebusiom akim žiūrėjo, kad arkliai netempia patrankų ir municijos dėžių. Kad galima būtų greičiau važiuoti, artileristai visa tai paliko užpakaly...

Į klausimą iš kur atvyksta, nakties tamsoje skambėjo: -- Iš Sedano...

Ši vokiečių ofensyva buvo pradėta su šešių mėnesių pavilavimu. Hitleris buvo įsakęs ją pradėti 1939 m. lapkričio 12 d. Bet išgąsdinti generolai stengėsi įtikinti, kad vokiečių kariuomenė nepasiruošusi prieš stiprią prancūzų armiją ir jos gabų generolą Gameliną, kad jie po Lenkijos mūšio dar nepasidary šaudmenų rezervų. Hitleris atmetė generolų dejavimus. Bet ko von Brauchitschui nepasisekė, generolui "barometru" pavyko. Hitleriui buvo reikalingas dviejų savaitių geras oras šiai ofensyvai Vakaruose, tuo tarpu atmosfera nė kiek negerėjo. Dvylika kartų puolimas buvo atšauktas ir paga-

liau Hitleris pasidavė atmosferos užsispyrimui. "Aš palauksiu pavasario..."

Jei ši ofensyva būtų prasidėjusi 1939 metų rudenį, jos eiga būtų buvusi visai kitokia, negu 1940 m. gegužės mėnesį.

Vokiečių štabas buvo priėmęs Schlieffeno planą, pagal kurį keturios armijos, formuojančios grupę "B", komanduojamą von Bock, sudaryta išimtinai iš šarvuotųjų dalinių, turėjo pulti belgų lygumoje ir dvi armijos grupės "A", patikėtos von Rundstedui, pridengti iš kairiojo sparno. Tai buvo mūšis be netikėtumo, kur priešai būtų atsiloję vienas prieš kitą.

Kaip šis planas buvo žiemą pa-keistas? Nurembergo teisme niekas nesistengė užginčyti, kad Sedano planas priklauso Hitleriui. Bet metal bėgo ir vokiečiai kariškiai profesionalai dabar nenori pripažinti korporaui genijalumą. Hitlerio planas tapo Mansteino planu. Jie aiškina, kad plano idėja kilo generolo Mansteino galvoj, kuris išdėstęs Hitleriui ir šis jį pasisavinęs.

Tačiau tikrinant dokumentus ir datas, prieita išvados, kad tikras šio plano kūrėjas tikrai buvo Hitleris, be jokios įtakos iš šalies.

Kitame numeryje: VOKIEČIŲ ARMIJĄ NETIKĖJO Į PERGALĘ.

Drąsos...

(Atkelta iš 1 psl.)

jo slenksčio, jūs pralošite... Mes nuėjome iki slenksčio ir mes pažūrėjome (karui) į veidą".

Visuomeninė reakcija į tokį rodos, visai suprantamą suformulavimą buvo... neigiama. Tiek New York Times, tiek londoniškis Times kritikavo Dulles formulę, londoniškis Times jį pavadina pavyzdžiu "kaip diplomacija neturėtų būti vedama". Amerikoj 52 radijo komentatoriai pasisakė prieš Dulles formulę, jai pritarė tik 8! Adlai Stevenson kaltino Dulles suformulavus šūkius, kurie išbaudė amerikiečių sąjungininkus daugiau negu mūsų priešus ir amerikiečius privedė prie karo slenksčio Indo-Kinijoje ir Formozos sąsiauryje! Adlai net teigė, kad Dulles nori "žaisti rusų ruletę su tautos gyvybe."

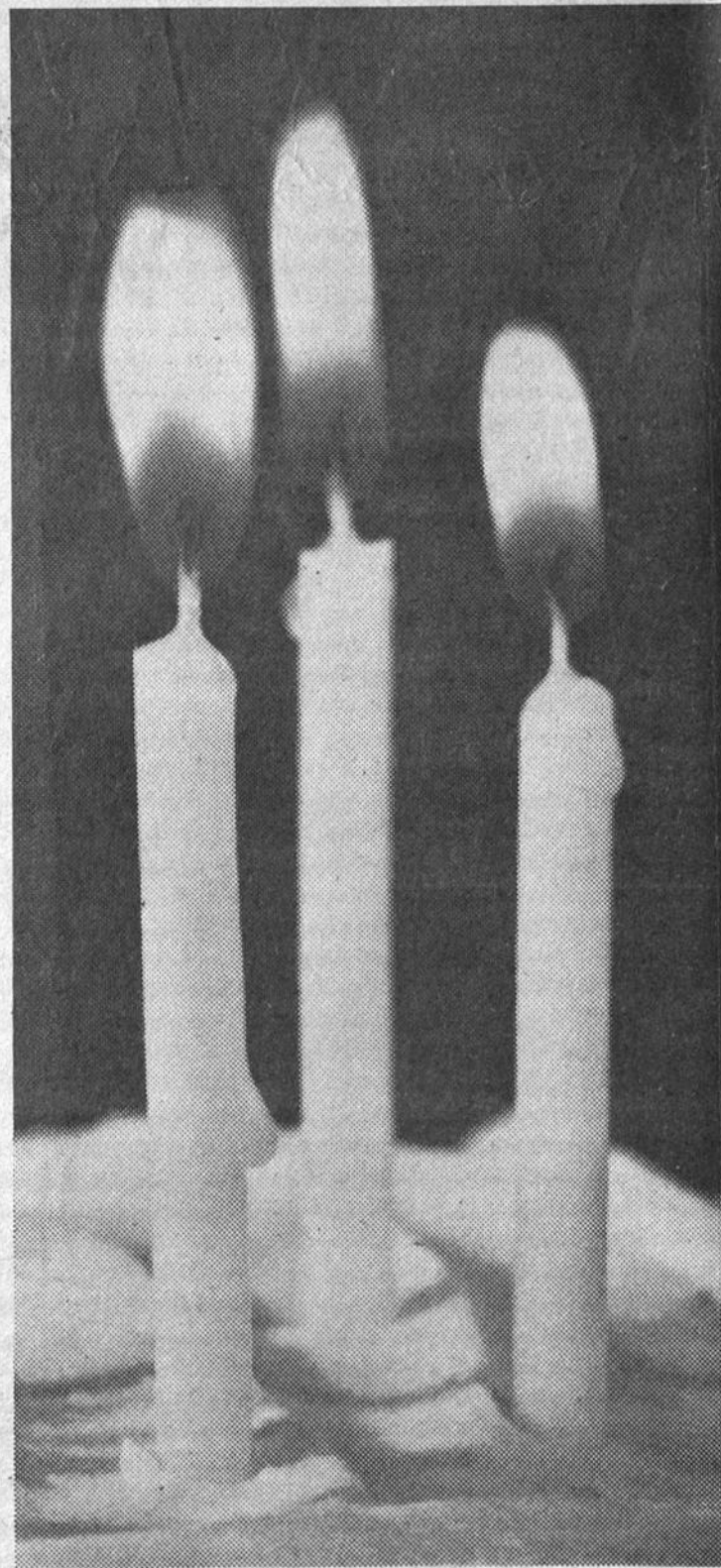
Tuo tarpu sovietai Dulles su-prato teisingai. Tai buvo jų pačių kalba ir kada jie neabejojo amerikiečių pasiryžimu eiti kariauti, jie nusileisdavo. Negalima teigti, kad to nesuprastų ir Kennedy administracijos pareigūnai. Štai Gynimo Sekretorius Robert McNamara konstatavo, kad "jei mes nebūsime pasiryžę rizikuoti viskuo, net atominiu karu... mes nieko negalėsime apginti". Taip jis kalbėjo 1962 metų Veteranų Dienos proga Arlingtono tautinėse kapinėse. Atseit, kalbėjo mirusiems. Drąsos, daugiau drąsos, deka, trūksta gyviesiems.

(vm)

* RAUD. KINIJOS PLIENO PRAMONĖS ATSTOVAI tiria ir mokosi plieno gamybos proceso Vak. Vokietijoje. Atrodo jie nesitiki paramos iš Maskvos, neatsižvelgiant į kalbas ir spėliojimus apie galimą Chruščiovo ir Mao susitikimą.

* NEŽIŪRINT KAI KURIŲ DE GAULLE NEPASISEKIMŲ vidaus politikoje (plieno darbininkų streikas ir kt.), jis turi pilną tautos pasitikėjimą jo užsienio politikai. Kaip sakoma, Europoje įsivyravo de Gaulle, ne Komedžio idėjos.

* KURT VON SCHUSCHNIGG, AUSTRIJOS KANCLERIS Hitlerio ultimatumo ir "anschluso" metu, profesoriauja St. Louis universitete, vengdamas viešumos ir propagandos. Kalbant apie praeitį, jo nuomone Anglija ir Prancūzija galėjusios pakreipti įvykių raidą reaguojant, kai Hitleris okupavo Paryžių.

GIMTADIENIS

Ar žinote, kas šį mėnesį švęs gimtadienį? Sakyk "daug laimės" lengvu apgalvotu būdu ilgos distancijos pasveikinimu. Ir naudok tiesioginį sujungimą. Tai paprasta, kaip a-b-c.

OHIO BELL
complete communications
for home • business • community

Dr. S. Biežis...

(Atkelta iš 1 psl.)

ir tebelaiiko visą Margučio veiklos ir gyvybės pastatą. Kaip kitų organizacijų veikloje, taip ir čia jis yra visados ryžtingas, visados griežtai besilaikąs tikrovės reikalavimų ir visados ieškąs naujų priemonių geram tikslui siekti. Todėl pažinęs lietuvių skautų veiklą ir jų didelius darbus, jis imasi organizuoti rėmėjus, kurių dėka mes turime gražią stovyklavietę ir kitą reikiamą pagalbą.

Lietuvių Studentų Tautininkų Korpi Neo-Lithuania, įvertindama dr. Stepono Biežio nuveiktus milžiniškus darbus, pakviečia jį būti garbės filiteriui ir suteikia korporacijos spalvas.

Kokios didelės taurios dvasios yra dr. Steponas Biežis, koks jis yra skaidrios, tyros ir tolerantiškos ne tik minties, bet ir visuomeninės veiklos vairuotojas, kokie šakoti ir plati jo veiklos darbai, vaizdžiai parodo 20 organizacijų rengiama ši garbinga sukaikis ir gausiai susirinkusi visuomenė.

O dabar nuklyskime mintimis į Jubilato tėviškę, kur buvo įmintos jo pirmosios gyvenimo pėdos, keliaukime iš Panevėžio Pušaloto - Joniškėlio vingiuotų vieškelio į Blūdžių kaimą. Siūbuoja senų gluosnių šakos, liepos išdildžiai ištytusios ir matome didelio sodo prieglobstyje stūksantį gimtąjį namą. Ten, tulumoje, išsiplėtusi žalioji giria, netoliese vingiuoja Lėvens upė, ir, rodos, matome nuo Gasparų piliakalnio pakylančią milžino Gasparo dvasią.

Milžinui atsisėdus į savo sostą, susirenka iš artimų ir tolimų apylinkių žmonės: jauni ir seni ir jis pradeda sekti pasaką, gražią ir ilgą tikrovės pasaką apie milžiną dvasią išaugusį jų tėvynainį dr. Steponą Biežį ir jo gyvenimo palydovę idėjų ir darbų rėmėją, puoselėtoją, gaivintoją poniją Oną Biežienę.

Nuslinko rėkas nuo piliakalnio, ir vieškelyje sukeltos dulnės nusėdo, bet liko įmintos pėdos gimtoje žemėje ir atliktos pareigos tėviškei numylėtai...

Your Savings EARN

4 1/2%

Anticipated Rate

• 813 EAST 185TH STREET
• 6235 ST. CLAIR AVENUE
• 25000 EUCLID AVENUE
• 26000 LAKE SHORE BLVD.

ST. CLAIR SAVINGS

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Paskubina jūsų siuntinį jūsų draugams ir giminėms į bet kurį SSSR dalį. Licensed by Vnesheposiltorg

SIUNTINIAI APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS — GAVĖJAS NIEKO NEMOKA —

Visuose mūsų skyriuose jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutapysite nei perkant kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniam pigiau nei bet kur kitur. Dėl papildomų informacijų ir nemokamų kainaraščių rašykite ar aplankykite jums artimiausią skyrį:

• NEW YORK, 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue ..... AL 4-5456
• NEW YORK 11, N. Y. — 135 W. 14th Street ..... CH 3-2583
• BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue ..... EV 4-4952
• BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue ..... DI 5-8808
• ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant Street ..... CH 9-6245
• BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue ..... LI 2-1767
• SOUTH BOSTON, Mass. 359 West Broadway Tel. 268-0068
• BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue ..... TJ 6-2674
• CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue ..... BR 8-6956
• CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halstead Street ..... WA 5-2737
• CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road ..... TO 1-1068
• DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Avenue ..... VI 1-5355
• GRAND RAPIDS, Mich. — 606 Bridge St. N.W. .... GL 8-2256
• HAMTRANCK, Mich. — 11333 Jos. Campau ..... TO 7-1575

• HARTFORD, Conn. — 132 Franklin Avenue ..... Tel. 233-8030
• IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. .... ES 2-4685
• YOUNGSTOWN 3, Ohio, 21 Fifth Ave. .... RI 3-0440

• YONKERS, N. Y., 235 Neppghan Ave.... GR 6-2681
• LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd. ... AN 1-2694
• LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street ..... FO 3-8569
• NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Ave. .... BI 3-1797
• NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. .... LO 2-1446
• PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street ..... MU 4-4619
• PASSAIC, N. J. — 176 Market Street ..... GR 2-6387
• PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. .... HU 5-5892
• PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson Street ..... HU 6-1570
• SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street ..... PL 8-6766
• WATERBURY, Conn. — 6 John Street ..... SW 8-2868
• VINELAND, N. J. — W. Landis Ave., Greek Orthodox Club Bldg.

DIRVA

★★★
THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915
6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. Telephone: 431-6344
Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.
Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).
Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.
Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.
Redaguoja:
Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.
Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas,
R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.
Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

AIŠKUS NENORAS SUSITARTI

Savo laiku buvo kilęs sumanymas VLIK ir jame nedalyvaujančių grupių atstovus susodinti prie bendro stalo Chicagoje ir leisti jiems išbandyti dirvą vieningos politinės vadovybės arimuose. Chicagoje ta dirva vienu metu atrodė derlingesnė, kai kompromisai ir kai kurie susitarimai pavyko įgyvendinti, užslopinant ALT [sigalėjusį] "asmenybės kultą".

Chicago derybos, kad ir neformalios, bet vykdomos asmenų, turinčių savo grupėse pasitikėjimą, vienu metu sudarė, bent iš šalies stebint, optimistinių galimybių vaizdą.

Jei kas dar nori lieti ašaras dėl mūsų grupinių nesutarimų, jei kas dar nori laiškais ir asmeninėmis pastangomis kovoti dėl tos amžinos ir neįveikiamos tvirtovės -- vienybės, turėtų jau mesti šautuvą į krūmus... Žmonės kietesni už pačią vienybės idėją. Žmonių sprandai gerų norų neišlyginami. Už tai ir sakome, kad tik karstas kuprotą išlygins.

Pranešimuose iš Chicago aiškiai ir nedviprasmiškai sakoma, kad vienas (į VLIK įeinančios grupės) pasitarimams skirtų atstovų pasitraukė iš tolimesnių derybų, nes kiti jo partneriai (taip pat į VLIK įeinančių grupių) neva siekdami konsolidacijos, parodė daugiau iniciatyvos skaldyti tautininkiją ir gilinti jų nesutikimus, kuriuos jie tariasi matą LNT sumažėjime... Taip byloja pranešimai. Jie pakankamai autoritetingi, kad jais pasiremtume. Jie per daug liūdni, kad apie juos nutyktume.

Chicago ar kito miesto "derybos", susitarimai ar nesutarimai, nieko esminio nepakeičia. Gal jie tik išryškino ne nuo šiandien keliama klausimą, kad Lietuvos laisvės problema spręstina ne "politikieriu", bet darbui ir idėjai pasižventusių žmonių. O tai idėjai neturėtų uždėti kepurės ta ar kita skambiu vardu organizacija. Ta idėja tenka apsaugoti nuo tolimesnių valkiojimų, nuo išnaudojimo ir tolimesnio negilavimo. Ją tenka apsaugoti nuo tų žmonių, kurie tą idėją deformuoja, kurie neturi jokio atsakomybės jausmo.

Čia ne vieta būtų pakalinti sroves ar grupes ir leisti į politikavimo mandrybes. Norėjusi tik veikiančias ir visuomenėje dar gerą vardą turinčias mūsų politines sroves ir organizacijas paskatinti, kad jos susirūpintų savo prestižu visuomenės akyse ir pajustų bent krislėlį tos atsakomybės, kurią jaučia ir kuria gyvena kiekvienas susipratęs lietuvis.

Laikas susiprasti, kad toks kai kurių jų narių politikavimas eina prie liepto galo. Chicago pavyzdys, kad ir dar netragiškas, bet įspėjantis. Dėl to turėtų daug kas rimtai susimastyti.

Tautininkija dėl pastangų ją suskaldyti nenusimena. Matyt, dar yra kas skaldyti... Ji nusiminusi daugiau dėl tų, kurių jau nebėra kaip skaldyti ir kurių pastangose ir veikloje skaldymo ir tuščio politikavimo elementas lemia daugiau, nei rimtas ir pozityvus darbas (i.č.)

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

PERSIKRIKŠTYTI NIEKAD NEVĖLU...

Š.m. Dirvos 17 nr. Detroito lietuvių žinių skyriuje tilpo mano sugestija Detroito žurnalisto skyriui persikrikštyti į spaudos bendradarbių sambūrį. Visą mėnesį, ausis suglaudęs, laukiau iš turinčiųjų ambicijas į žurnalisto vardą pakeičiančios audros ir smarškios pylos, bet sulaukiau iš Marijos Sims tik malonaus paglostymo.

Ji š.m. Dirvos 26 nr. skaitytojų laiškų skyriuje vadina mane uoliausiu korespondentu (ačiū Dievui, kad ne žurnalistu!), labai meniškai mokančiu pavaizduoti gražiąją lytį. Malonus komplimentas. Ką ir bekalbėti! Bet labiausiai man patiko gerb. p. Marijos Sims šis sakiny: "Mes už tai K. Jurgutį mėgstame".

Džiaugsmo apsvaigintas, tuoj padaviau paskaityti savo žmonai, tardamas:

-- Va, paskaityk šį poetės Marijos Sims sakinį: "Mes už tai K. Jurgutį mėgstame." Žodis mes reiškia daugiskaitą: tuziną, šimtą ir daugiau. Vadinasi, ne tik simpatingoji Marija Sims, bet ir daugiau ponų mane mėgsta, o tu vis sakai, kad aš nė puodams mazgoti netinkas.

Perskaitė. Per jos veidą perbėgo nervingumo ir susimąstymo žymės. Nieko nepasakiusi, nusiėjo į skiepą. Maniau, kad kils audra, bet susilaukiau atoslūgio: tą pačią dieną buvau nuo nemalonių puodų mazgojimo prievolis atleistas. Milijonas ačiū gerb. Marijai Sims!

Po malonios įžangos ponija Marija Sims gražiosios lyties vardu reiškia nepasitenkinimą už tai, kad aš norįs neseniai įsteigtą L.

Ž.S-gos Detroito sk. perkrikštyti į spaudos bendradarbių sambūrį, motyvuodama, kad skyriaus steigiamajame susirinkime tėvas dr. T. Žiūraitis savo įdomioje paskaitoje išaiškino, kas yra žurnalizmas ir kad jau esančios atspausdintos L. Ž. S. Detroito sk. nario kortelės, kuriomis esą galima naudotis ir amerikiečių su eigose.

1. Į jokių krikštytojų nepretenduojų ir tokio noro niekur nepareiškiau. Tik daviau sugestiją, pasidlymą Detroito žurnalisto skyriui persikrikštyti, motyvuodamas, kad tame skyriuje nė vieno diplomuoto ir pilnai kvalifikuoto žurnalisto nėra. Detroito žurnalisto sk. valdybos patiektaime Detroito ir jo apylinkėse gyvenančių 41 žurnalisto sąraše radau ir tokių "žurnalistų", kurie nemoka nė padorus sakinio suraizgyti, nebekalbant apie korespondencijas ar rašinius.

2. Pilnai tikiu, kad tėvas dr. T. Žiūraitis puikiai išaiškino, kas yra žurnalizmas, bet netikiu, kad tos paskaitos išklaukusieji būtų ir žurnalisto kvalifikacijas įsigiję. Netikėtina, kad kas, išklaukęs ir žymiausio med. profesoriaus paskaitos apie mediciną, įsigytų gydytojo kvalifikaciją ir vardą. Netikėtina, kad kas panašiu būdu pasidarytų inžinierium ar teisininku. Lygiai netikėtina, kad išklaukusieji tėvo dr. T. Žiūraitis paskaitos, nestudijavę žurnalistikos mokslų, per vieną valandą būtų žurnalistais tapę.

3. Dėl pasigamtų žurnalistų kortelių ir jų naudojimo Dirvos 30 nr., lyg mano pasamdytas, pa-

Australijos lietuviai Sydnėje išlydi išplaukiančius atgal į JAV J. ir M. Bachunus. Sėdi iš kairės: Meškėnienė, Bachunienė, Reisgienė, Daukienė, Gailiūnienė, Baužienė, Ištėrperis Bauža ir Narušienė. Stovi: Alekna, Venclovas, Gailiūnas, dail. Meškėnas, nupiešęs J. Bachuno portretą, Narušis, Bachunas, Daukus, muz. Kavaliauskas, Sydnėjaus lietuvių choro vadovas, ALB pirm. Jonaitis, neatpažinta lietuvaitė, Reisgys, Kavaliauskienė, Šliogeris, Reisgytė, Kavaliauskaitė, dail. Šalkauskas, Reisgytė, Zakaras.

LAIKRAŠČIŲ PRENUMERATORIAI IR SKAITYTOJAI

JUOZAS J. BACHUNAS

HONOLULU, Hawaii

Būnant man Australijoje ir lankantis pas lietuvių nuo gruodžio 17 d. iki vasario 4 d., tai vienoje, tai kitoje vietoje lietuviai paklausdavo: kiek Amerikos lietuvių komunistų laikraščiai turi apmokamų prenumeratorių?

Pasiaiškindavau, kad į tą klausimą neturiu tikslių davinių ir ne mano galioje tai patikrinti. Tuomet jie man tvirtino, kad apie tai skaitė Australijos laikraščiuose, kur buvo paduotos statistikos apie Amerikoje leidžiamus svetimos kalbomis laikraščius, ir jų tarpe pažymėta, kad lietuviškų komunistų spaudai tenka 45,000 prenumeratorių. Nors neturėdamas aiškių davinių, drąsiai tvirtinau, kad tai nesuapratimas, klaida arba grynas melas.

Mes, eiliniai piliečiai, gerai žinome tik tai, kad JAV paštų valdyba kartą ar du kartą į metus užklausa visus Amerikoje išsinešančius laikraščius, kiek jie turi užsimokėjusių prenumeratorių.

Kaip galima matyti ar bent jau jausti, daugelis, ir ne tik komunistų ar šiaip lietuviškų laikraščių, giriasi savo prenumeratorių skaičiais, kad parodytų savo svarbą ar labiau užimponuotų skelbimų davėjus. Kai kurie gal sąmoningai vietoje užsimokėjusių prenumeratorių, įrašo savo spėjamų skaitytojų skaičių.

Visi žinome, kad lietuvių tarpe skaitytojų ir prenumeratorių skaičiai nėra tie patys. Lietuvišką laikraštį, vieno asmens vardu užprenumeruotą, skaito dažnai dar vienas ar du jo šeimos nariai, o taip pat ne kartą draugai ar kaimynai, su kuriais dalinamasi laikraščiais, arba kurie taip "taupo" skolindamiesi laikraštį.

Natūralu ir pateisinama, kad kelių asmenų šeima teprenumeruoja vieną laikraštį ar kartais ir su kaimynais pasidalina. Bet tikrai patyriau, kad, pvz., Australijoje, o ypačiai Pietų Amerikoje (kur jų kruzeiras arba pesas

sisakė V. Rastenis. Su jo pasakymu visu šimtu procentų sutinku.

4. Spaudos bendradarbio ir žurnalisto sąvokos žodyno prasme veikia nesiskiria. Tačiau esmėje skirtumas yra. Mano galva, žurnalistu gali vadintis tik tas, kuris yra baigęs atitinkamas žurnalistikos studijas ir yra įsigijęs žurnalisto diplomą, nežūrint, ar jis spaudai rašo ar ne. Panašiai ir gydytojas, baigęs medicinos mokslus, nežūrint ar jis praktika verčiasi ar ne, gali vadintis gydytoju. Žmonės, kurie gydo, neturėdami kvalifikacijų, vadinami šundaktariais. Bijau, kad ir Detroito žurnalistai panašaus epito nebus išlaikę.

Kadangi Detroito žurnalisto skyriuje baigusius žurnalistikos mokslus nėra, todėl siūliau ir tebesiūliau persikrikštyti į spaudos bendradarbių sambūrį. Toks pavadinimas būtų priimtinas ir tiems, kurie rašo, ir tiems, kurie dar galvoja rašyti. O persikrikštyti niekada nėra vėlu.

K. Jurgutis
Detroit, Mich.

yra labai nupuolęs) vieną lietuvišką laikraštį, ypač iš Amerikos gaunamą, skaito kokie 15 ar net 25 asmenys. Tadtikrai, kiekvienas mūsų laikraštis neabejotinai turi daugiau skaitytojų, kaip prenumeratorių.

Ar tai gerai, ar blogai, kitas klausimas. Be abejo, ir gerai ir blogai: Gerai, kad kuo daugiau lietuvių skaito savo spaudą, bet blogai, kad jie taip per daug "kooperatyviškai" skaitydami, savo spaudą skriaudžia, jos tinkamai nepalaiko, lyg ir apgaudinėja. Taip, lyg iš sporto stadioną su vienu bilietu norėtų įeiti keliolika asmenų. Stadionei turėtų būti tokią praktiką sukludinti, bet laikraščių leidėjai neturi ir negali. Todėl čia yra nekontrolės, o pasakytiau, daugiau tautinės moralės ir asmens garbės klausimas. Taurus lietuvis turėtų suprasti, kad skolinis be jokio atsilyginimo laikraštį, reiškia skriausti jo leidėją, kuris mūsų sąlygomis leidžia laikraštį be pelno, atlikdamas tarnybą lietuvių ir lietuvių visuomenei. Skolinimasis būtų pateisinamas tik tokiais, Amerikoje jau retais atvejais, kada mūsų tautietis tikrai nebeišgalis pats užsisakyti laikraštį.

Labiau pateisinti būtų galima kitų kraštų lietuvių, kur uždarbiai menkesni, gyvenimo lygis žemesnis, to krašto valiuta labai nupuolusi ir kur užsprenumeruoti, pvz., iš Amerikos laikraštį už jo dolerinę kainą yra jaučiamai brangu. Bet Australijos lietuvių, kaip dabar mačiau ir išitinkinau, aš jautu prasme nepateisinčiau, kaip nebe visus pateisinčiau ir Europoje. Tiesa, mūsų laikraščiai, kai jie paštu keliauja iš vienos valstybės į kitą, iš vieno kontinento pas kito kontinento prenumeratorių, gerokai pasensta. Savo bendrosios politikos ar vad. aktualių įvykių žiniomis jie tikrai jau negali būti aktualūs. Bet jų lietuviškos žinios, komentarai, stambesnių įvykių aprašymai ir aiškinimai taip greit nesensta. Aš susidariau įspūdį, kad bent Australijos lietuviai dabar tikrai galėtų prenumeruoti daugiau lietuviškų laikraščių iš kitur, negu jie tai daro.

JAV išsinešančių lietuvišką laikraštį, kaip minėjau, paprastai skaito visi šeimos nariai, dar kaimynai ir pažįstami, kurie pasiskirai lengvai galėtų patys prenumeruoti. Taip mes patys "užpiauame" savo laikraščius, o paskui dar jiems priekaištaujame, kad jie nususe, neįdomūs, nesugeba taip gerai ir plačiai viską aprašyti, kaip amerikiečių laikraščiai. Bepigu amerikiečių laikraščiumi galėti, kada jis turi daug prenumeratorių, kada amerikiečiai jį perka. Chicagoje, kur miestas su priemiesčiais turi per 6 milijonus gyventojų, Chicago Tribune dienraštis turi per vieną milijoną prenumeratorių. Taigi, beveik kas penktas prenumeruoja ar perka tą vieną laikraštį. O lietuvių Amerikoje vis skaitome mažiausią milijoną, bet nei

spauda yra tikras apsurdas, ir dėl to esame atsakingi mes visi.

Va, sakysime, kiek padidėjo Dirvos užsimokėjusių prenumeratorių praėjusiais metais? Buvo pranešta, kad padaugėjo dviem šimtais. Labai malonu, kad nors tiek padaugėjo, ne sumažėjo, ir tai parodo, kad Dirva nesmunka, bet šiek tiek vis kyla. Bet man atrodė, kad ne taip turėtų kirti. Skaityčiau geru ir normaliu reiškiniu, kad jos prenumeratorių skaičius per pėreitus metus galėjo padidėti tūkstančiu.

Jei tiek nepadidėjo, tai paaiškinimas būtų bendros priežastys, kodėl lietuviai ne tik Amerikoje, bet ir kituose kraštuose kažkaip vis pro pirštus težiūri į savo spaudą. Štai pavyzdys, keliaujant po Australiją, daugelyje susirinkimų, subuvimų ir visai privačiuose susitikimuose man dažnai užduodavo klausimą apie Amerikos lietuvių gyvenimą ar bendruosius lietuviškos politikos bei kultūrinio gyvenimo reikalus. Atsakymus į tuos klausimus senai galėjo kiekvienas klausėjas žinoti, jei būtų pastoviai skaitęs nors vieną stambesnę Amerikos lietuvių laikraštį, ar ir savo krašto laikraštį, nes tie dalykai ten buvo aprašyti ir dažnai aiškinaimi. Vadinasi, domėtis lietuviškais reikalais tai dar pasidomi, bet kad apie tai savo spaudoje paskaityti, nuolat mūsų bendrojo gyvenimo įvykius pasekti, tai jiems neateidavo į galvą. Jei norime būti moderniški žmonės ir lietuviai, tai turėtume gyventi papročiais ir sąlygomis tų senų laikų, kada jokios spaudos nebuvo ir žinios tegalima buvo patirti iš lūpų į lūpas.

Nežiūrint šokių ar kitokių trūkumų, senų ydų ir negeistinių pročių, Amerikos, Kanados ir kitų kraštų lietuvių laikraščiai vis dėlto pateikia gana platų įvairų ir ne taip jau melagingą mūsų gyvenimo vaizdą. Iš Argentinos, Brazilijos, Venezuelos lietuviškų leidinių, kaip jie kartais kukliai beišrodę, mes apygeriai galime matyti jų gyvenimo vaizdus, reikalus, aptikti žinių apie įvairius asmenis ir t.t. Tą patį galime pasakyti ir apie Australijos, Anglijos lietuvių laikraščius.

Aš juos visus ar maždaug visus esu užsprenumeravęs, paskaitau juos, ir negalėčiau skųstis, kad man stigtų žinių šaltinių apie lietuvišką gyvenimą, jo džiaugsmus ar vargus visuose kraštuose. Čia nesifiliau negalimo dalyko: kad kiekvienas lietuvis prenumeruotųsi po 10 ar 20 laikraščių. Bus gerai, jeigu jis prenumeruos vieną ar du, jo širdžiai mieliausius ar jo pažiūroms artimiausius.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

CHICAGO PHONE 242-4395
SUBURBAN PHONE 656-6330

Australijos Lietuvių Fizinio Auklėjimo Sąjungos pirm. S. Urnevičius sveikina lietuvių sportininkus metinės šventės proga. V. Vosylius nuotrauka

DISKUSIJOS DĖL MENO DIENŲ AUSTRALIJOJE

Australijos lietuvių centre (Sydney) ir jos periferijoje (Adelaide, Melbourne, Brisbane) jau kuris laikas plačiau diskutuojama, kuo papildyti ir ką išmesti iš trečiųjų Australijos lietuvių Meno Dienų, kurios turi įvykti Melbourne 1964 metais.

Adelaide pereinamąjį metų pabaigoje prarastas antrosios iš eilės (pirmas įvyko Sydneyje) Meno Dienos laikos pavykusiomis ir Australijos lietuviai jomis didžiuojasi. Tačiau jų vykdytojas muzikas V. Šimkus nurodo, kad antrosios Meno Dienos buvo dar bandymas išaiškinti, kokius ir kiek meninių parengimų mes galime turėti, kiek svečių vienoje kolonijoje galime priimti ir t.t. Antrosios Meno Dienoms buvo skirtos faktiškai tik trys dienos: gruodžio 28, 29 ir 30. Pirmą dieną vyko Dainų šventė (pradžioje penki atskiri choralai padainavo 15 dainų, o

po to jaunimo choras — 14). Antra diena buvo skirta Adelaidės Lietuvių teatrui, davusiam Gulbės Giesmės (J. Griniaus) IV-to pavelsio interpretaciją ir stovyklinio gyvenimo komediją "Slidus pusmilijonis". Trečią dieną teko rengti du koncertus: dienos metu jaunųjų koncertą (išpildė Adelaidės, Canberros, Geelongo Melbourne ir Sydneyje jaunieji menininkai), o vakare — dainos ir muzikos koncertą (solistės H. Gučiuvienė, G. Vasiliauskienė, pianistė Dorothy Oldham, smuikininkas Pr. Matiukas, literatai Pulgis Andriusis, V. Kazokas ir poetas J. Rakus). Buvo bijota, kad du koncertai vieną dieną yra per daug ir truks svečių, bet ta baimė pasirodė nepagrįsta. I abu koncertus atsilankė daugiau, negu buvo galima laukti.

Būsimoms, melbournišioms Meno dienoms, atrodo, bus skiriama daugiau

laiko ir jos prasidės ne 28, bet 26 gruodžio. Šioje Meno Dienų programoje norima duoti atskirą jungtinių chorų pasirodymą (Dainų šventė), atskirą chorų išpildomą koncertą, literatūros ir dainos vakarą, teatro spektaklį, tautinių šokių koncertą ir jaunimo koncertą. Visi šie meniniai pasirodymai (šiuo atveju 6) turi būti pateikti visuomenei labai ribotu laiku, kada be visko vyksta sporto šventė, trunkanti penkias dienas. Krašto Tarybos posėdžiai, įvairių organizacijų suvažiavimai, įvairios parodos, literatai Pulgis Andriusis, V. Kazokas ir poetas J. Rakus). Buvo bijota, kad du koncertai vieną dieną yra per daug ir truks svečių, bet ta baimė pasirodė nepagrįsta. I abu koncertus atsilankė daugiau, negu buvo galima laukti.

Krašto Kultūros Taryba ir kai kurie trečiųjų Meno Dienų rengėjai yra nusistatę rengti kasdien tik po vieną meninį pasirodymą. Tai norima daryti dėl to, kad popietės būtų laisvos įvairiems organizacijų posėdžiams, įvairių parodų lankymams, sporto rungtynėms ir t.t. Šiuo atveju iš programos turės iškristi vienas kuris meninių pasirodymų, nes ir šiai šventei, nors ji prasidės gruodžio 26 dieną, tegalima skirti tik 5 dienas (gruodžio 31 visada baigiama baliumi ir meniniams pasirodymams dėl to nėra paranki).

Nežiūrint kaip visi klausimai išsprendžs, yra daug vilčių, kad trečiosios Meno Dienos Australijoje bus dar turtingesnės meniniais pasirodymais tiek kokybiniu, tiek kiekybiniu atžvilgiu. Melbourne organizuojamoms Meno Dienoms galima bus skirti daugiau laiko dėl to, kad Melbourne yra Australijos centre ir iš visų vietų greičiau pasiekiamas.

V. Radzevičius

VIESULO GRAFIKA AUSTRALIJOJE

Australijoje "A" Galerijoje, South Yarra, viename iš Melbourne priemiesčių, kovo mėnesį 7 d. atidaryta žinomo dailininko Romo Viesulo iš Amerikos grafikos darbų paroda. Joje išstatyti 24 kūrinių. Jais susidomėjimas didelis. Tiek australų, tiek lietuvių dailininkų manymu darbų išreiškimo forma individuali, tikra, be eksperimentų.

Melbourne Lietuvių Namai tuoj įsigijo vieną jo darbų. Taip pat studentas Arūnas Žižys Universiteto baigimo proga nupirko iš "Dainų" serijos vieną darbą. Neatsilikio ir australai su užpirkimu.

Melbourne paroda tęsis tris savaites. Parodos vadovybė organizuoja specialią dieną lietuviams lankytojams. Iš Melbourne paroda perkeliama į Sydney ir kitus didesnius Australijos miestus. (A. K.)

Naujovės ir galimybės, kurios gaivališkai pasireiškia mene po II Pas. karo Vakarų pasaulyje; yra naturalus žmogaus kūrybingumo tęstinumas. Menas, būdamas dvasinis žmogaus pasisakymas, buvo ir yra gilesnė išraiška negu optinis gamtos suvokimas. Kandinskio mąstymas priartinti tapybą prie muzikos, t.y. operuoti linijos ir spalvų galimybėmis, rado plačiai aprėpiantį atgarsį kūrybinguose menininkuose. Šių dienų grafikai, lygiai kaip tapytojai ar skulptoriai sprendžia tas pačias dabarties mende iškilančias problemas. Romas Viesulas yra tvirtai įaugęs į šio laiko meno dirvą ir pirmoje savo grafikos darbų parodoje Australijoje parodo pilnai išbrandintus ir sodrius vaizdus.

Spalvota ar juoda - balta grafika yra atskira meno šaka, turinti labai įvairią ir intriguojančią techniką: medžio raižymas, vario raižymas, litografija ir kit. Pagrindiniai elementai, kuriais grafikas operuoja, yra: taškas, linija, plokštuma, juoda, balta ir spalva. Stebėdami Romo Viesulo medžio raižinius, spalvotus ar juoda-balta litografijas ir vario raižinius, neapgalvestaume, bet džiaugiamės jo pastangomis. Kaip daugel lietuvių grafikų, taip ir Romo Viesulo kūryboje jaučiame ilgesnį periodą kristalizavimo ir išsilaisvinimo iš iliustratyvinio gamtos interpretavimo, nugalėjamą techninių sunkumų ir įsijautimą į skirtingų spaudinių savybes. Būdingi būty šio laikotarpio paveikslai: Dainos I ir II Tamsu Žemėje, Maionu išskirti ir stipresnius to pobūdžio lapus, k.a. Baladė, Toro toro ir Vienas ir Septyni, kaip išbaigtus giliu techniniu nusi-manymu. Vokiečių ekspresionizmo milžiniška jėga, kuri stipriai išsikiša paveikluose "Refleksija" ir "Madona", yra nusėdusi Amerikos progresyviame mene pavadinimu "Abstract expressionism", taip pat yra palietusi mūsų kalbamo grafiko pasamone.

Stipriausiai Viesulas užsirekomenduoja kūriniams: vario raižiniu "Iškasenos", spalvota litografija "Karys", spalvota litografija "Šviesos Ruožas", spalvota litografija "Ar šiandien žolė geltona?" ir vario raižiniu "Iškeliavimas". Šiuose be priekaišto išpildytuose paveikluose dailininkas apčiuopia ir pergy-

Dailininkas Romas Viesulas, kurio kūrinių paroda šiuo metu vyksta Australijoje.

venia vaizduojamą aplinką savyje. Išreiškimo forma individuali, tikra, be eksperimentų ir prie-laidų. Tai išdava harmoningo pasireiškimo, intelekto ir intui-cijos.

Pažymėtina, kad Viesulas neatsilieka nuo šių dienų vadovaujančių amerikiečių grafikų, k.a. L. Goldin, A. Fransconi, L. Bas-kin, M. Kohn, A. Dehn, M. La-sansky ir kit. ir produktyviai papildo gana stiprią amerikiečių grafiką. Žinia, Viesulo kūryba dabar priklauso mažai žiūrovų grupei, bet kas yra tikra, kad ta grupė žmonių didžiuojasi jo ta-lentu ir iš širdies užgiria jo pa-sirinktą vaizdavimo būdą.

Šių dienų grafika Vakarų pasaulyje yra pasiekusi iki šiol nežinomo jautrumo ir tobulumo. Pasiekti aukštumas, kuriose yra įsitvirtinę pasauliniai charakteriai grafikoje, k.a. Miro, Braque, Manessier, Hartung, Soula-ges, Nay, Poliakoff, Friedlaender, nuo širdžiai linkiu ir lietuviškai kalbančiam Viesului.

A. Vaičaitis

Skaityk ir platink
DIRVĄ

HOUSE FOR SALE

NEWBURGH HGTS., 4024 E. 26. By owner. (2) 4 Room suite. (2) 4 Room suite. Private Bath, gas furnace. Must sacrifice. \$15,400. Telephone 883-9856 — after 6 P. M. IM 7-7080. (68)

APARTMENT FOR RENT

4024 E. 26th NEWBURGH HGTS. era. 4 Rooms down \$70.00. 4 Rooms up \$65.00 all utilities paid for except electric. Quick clean apt. Basement, yard. BR 1-2900 — IM 7-7080. (68)

**-TELEPHONE-
Cleveland Trust**
WHEN MONEY IS A MUST
MA - 1-1660

PHONE ABOUT LOANS
DAY OR NIGHT

The Cleveland Trust Company
72 Convenient, Complete Banks

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS 5th \$4.98
GERMAN BRANDY 5th \$3.98
CANADIAN WHISKEY 5th \$3.98
VODKA pilna kvorta \$3.59
KRON BRANNVIN
AQUAVIT (švediška) 5th \$3.98

COCTAILS MANHATTAN OR
MARTINI kvorta \$2.98
LIEBFRAUMILCH vokiškas vynas 5th \$0.89
NAPOLEON FRENCH BRANDY 5th \$3.35
RICCADONNA ITAL. VERMOUTH 80 onz. \$1.15
BORDEAUX pranc. vynas 5th \$0.98

AKIMIRKOS

Fantasto balsas iš muziejaus

Daugelis lietuvių nemėgsta, o dažnam ir visai nepatinka, jei kas jį pavadina reakcininku, konservatoriumi, senovininku... Pasijunta tarsi įžeidžiamas ar niekinamas.

Bet man -- ne, beveik atvirkščiai. Ir vien dėl to, kad nuo to laiko, kai pradėjau rašinėti eilėraščius, korespondencijas ar šiaip kokį straipsnelį, -- o tai jau bus pilni keturi dešimtmečiai, -- man stačiai nusibodo klausyti ir skaityti, kad tai vis darbas jaunuolio, nesubrendėlio, neklaužados, revoliucininko, ardytojo, griovėjo ir maištininko. Kiekvienam toks vienašališkas maistas per ilgą nusibostų.

Todėl man buvo be galo maloni staigmena ir tiesiog saldu ant širdies, kai prieš keletą metų Darbo žurnale poetas Juozas Kėkštas, kalbėdamas mūsų literatūros reikalais, sušuko, kad atėjęs metas pasipriešinti "babrauskiškai - railiškai reakcijai"! Na, pagalvojau tada didžiai nudžiugęs, pagaliau nors kartą ir aš tampa reakcininkas, kaip reikiant atžagareivis, ir taip mane pavadina tremties lietuviai. Nebekomunistas. Kėkštas buvo pamėlusiai įsiutęs, kam keliais žodžiais neplankiai buvau pasisakęs apie jo gramozdiškai atliktus Česlovo Milišiaus eilėraščių vertimus. Jis atskančiai išsiplūdo asmeniškai laiškų, kurį tebeturiu, o paskui viešai Santarvės žurnale.

Deja, mano džiaugsmas kovo ti su revoliucininku iš reakcininko pozicijų nebuvo ilgas. Kėkštui, kaip įprasta, atitinkamai replikavau, tada dar nieko nežinodamas, kad jis jau sirgo ir buvo nebe normaliai nervingas. Netrukus po to, jam dargi teko atsigulti į nervų ligoninę. Ir, matyt, ne visai išgijo, nes iš jos išėjęs "išrepatriavo" iš Argentinos net ne į sovietinę Lietuvą, ne į savo gimtąjį Vilniaus kraštą, bet į sovietinę Lenkiją. Tai kolkas vienintelis iš mūsų "aukštaitiškų sentimentalistų" ir "žemininkų", kurį keistu psichopatologiškai šauksmu patraukė ne savoji, bet svetimoji žemė...

Laimė, dingus vienam geradariui, išaugo kitas, kuris nepašyktėjo beveik dar geresnio komplimento. Daug stipresnio ir žymiai vaizdingesnio! Tai jaunosios kartos žurnalo Metmenų redaktorius, kuris įsitikino, kad "pasaulinio jėgos balanso ir sovietinės sistemos kitimai neišvengiamai turės atsiliepti ir į mūsų visuomenines kontraversijas". Mes gi, kurie jau pernai rašėme apie Vienybės triafrontininkus, parodėme "nepajėgumą šiai neišvengiamybei pajusti ir į ją kūrybiškai atsiliepti". Ir tas mūsų nepajėgumas pasiduoti neišvengiamybei, anot V. Kavolio, "jau yra kelis anksčiau populiarius žurnalistus padaręs fantastiškai muziejiniiais specimenais"!

Štai man visai naujas, dar niekad negirdėtas, net kvadratinis komplimentas. Tapau ne tik konservatoriumi, senovininkas, muziejinė iškamša, bet dar ir -- fantastiškai muziejinė iškamša... Visai gerai pasakyta pagal nuodirdaus lietuviško vaišingumo dėsni: jei jau dedi, tai krauk.

★

Na, kagi, grįžkime į fantazijų šalį ir ta proga kiek žvilgtelkime "at the record".

Buvo malonu patirti, kad ir jaunosios kartos žurnalo redaktorius pastebėjo, jog "pasaulinis jėgos balansas" kinta. Stasys Žymantas, ar Fabijonas Neveravičius, ar aš, ar kiti mūsų draugai, kurie gerokai anksčiau negu prieš dešimtmetį priklausėme įvairioms mistinių raidžių organizacijoms, kaip LAF, LLKS, BDPS, LRS, o vėliau leidome Santarvės žurnalą (kiti yra sakę, kad tai buvęs netikslus pavadinimas: reikėjo vadinti Nesantarvė ar Nesantara...), -- mes juoda ant balto, atvejų atvejais, kaip vieną iš to žurnalo leitmotyvų, nuolat grojome įkyrią ir švelnioms ausims nesmagią melodiją: jėgų balansas kinta, laikas dirba Sovietų Rusijos naudai.

Be abejo, tai buvo tik figūrinė kalba: abstraktus laikas yra neutras ir jis nieko nedarė už dyką tik vienos katros pusės naudai. Mūsų minties prasmė buvo

ta, kad laikas dirba Sovietų Rusijos naudai, nes jos naudai atkakliai dirba Kremlius, komunistinis internacionalas, kominformas ir tutti frutti. Tuo tarpu Vakarų demokratijos, irgi dirbamos kiekviena savo naudai ir apsigynimui, nedarė tačiau nieko giliau apčiuopiamo ir neturi jokio bendro planingo ofensyvinio užmojo, idant "laikas imty dirbti" pasaulinės komunistinės grėsmės nenaudai. Todėl raudonasis tvanas plinta, jo kvieslingai ir gaileiteriai džiūgautų, palaidoti mus ruošiasi...

Taigi, jaunosios kartos žurnalo redaktorius gana vėlokai, net labai vėlai tepastebėjo ar bent užrašė tą "naują" idėją, kad "pasaulinis jėgos balansas kinta". Ir tai, aišku, ne jo nuodėmė, nes jaunoji karta tuos pačius dalykus laiko bėgyje tegali pastebėti ir suvokti neišvengiamai tik vėliau už vyresniąją ir senąją kartą.

Bet prieš skelbiant naujų amerikų atradimus, iš tikrųjų ne vienam iš mūsų ir mūsų dar būtų visiškai pravartu keletą kartų atidžiai pavaikščioti bent lietuviškos rezistencijos muziejaus koridoriais ir pasidairyti į tenai užkampuose betūnyjančius muziejinius specimenus. Nors pasitų žiūrėti, tegu daugumas jų šiandien ir atrodoys nebe vyrais iš kraujo ir mėsos, "sniego seniais" ar net iš visokių rizgalių sunituotais fantastiniais skeletais... pagal šių dienų abstraktinės skulptūros įprastus pavyzdžius.

★

Ar mes mėginome ir kaip mėginome, V. Kavolio žodžiais tariant, "kūrybiškai atsiliepti" tų jėgos balanso kitimų akivaizdoje? Ar lietuvių tauta tėvynėje taip pat mėgino "atsiliepti"?

Jeigu jau niekas kitas, tai bent Praamžius bus liudininkas, kad visi vienaip ar kitaip mėgino. Tūkstančiai už anapus geležinės uždangos atsiliepė kovingai, herojiškai, iki galo pasiaukojančiai. Vienas kitas ir iš šiaurės... -- nors mane jau ima bauginti šiuo metu prasidėjęs tūlas organizuotumas užmojis kai kuriuos iš jų specialiai kelti beveik į mistinius šventuosius. Mes kiti likusieji, aišku, nesistiebsime į jokus tos rūšies nuopelnus, nes vietoj revolverio šaudėme liežuviu, vietoj kraujo lašino tik rašalą. Gi daugumas visai nieko: nei šaudė, nei lašino.

Bet dėl vieno dalyko beveik kiekvienas nesvyrovome per ištisus du dešimtmečius. Tai ką, jei pasaulinis jėgų balansas kinta bolševizmo sistemos naudai? Ar tai reikėtų, kad turime kapituliuoti, susitaikinti su "neišvengiamybe", atsisakyti "abstraktaus principo"? Su "solidarumo jausmais" ir "tiesioginiu humanizmu" padėti konkrečiau lietuviui a la Sniečkaus, Paleckio, Žiugždos ar Mieželaičio gyvybei ir gerovei Kremliaus imperijoje? Susitaikinti su pavergimo faktu ir rasti "taikingą egzistenciją" su pavergėjais, -- taip ir tiek, kiek okupantas leidžia, tiek ir taip, kaip okupantas nori? Mes ir be Vienybės nurodymų senai kiekvienas

žinom, kam, kiek ir kuo galime padėti -- ir padedame...

Ir koks būtų tas "bet kuris abstraktus principas", apie kurio atsisakymą konkrečiau žmogaus labai V. Kavolis kalba?

Vienas iš tų principų mums būtina yra tas: -- lietuvių tautos laisvė ir valstybinė Lietuvos nepriklausomybė. Tas mūsų principas, mūsų tautos teisė ir valia, tas neišgesęs ir vis dar neužgesintas ryžtingumas yra sovietams ir Kremlui labiausiai dvokiantis šuva. Nepriklausomybės žodis jų rašomas tik kabutėse ir su pasityčiojimu. Nacionalizmas jiems -- juodžiausias nusikaltimas be jokių papildomų įrodinėjimų. Dėl to eina visas reikalas ir kova, ir tai yra svarbiausia. Mes jo neatsisakėme ir tikiu neatsisakysime už bet kokį ir joki "sovietinio humanizmo" pakaitalą ar nuolaidą ir nekeisime jo laikiniu pamiršimu.

Vieni daug, kiti visai mažai ar nieko neprisidėdami, bet to "abstraktaus principo" laikysis didžiuliu laisvojo pasaulio sąmoningų lietuvių, nesvarbu, kiek ilgai tat užtrukty ir kokie dar padidėtų santėmiai ar šen ten tvykstelėtų pragiedruliai. Ir tą savo ryžtingumą mes jungsime prie laisvojo pasaulio pastangų, kurios vėliau gal nebūtinau tebus tokios, kaip šiandien. Ir sprendžiant iš dabarties įvykių raidos, gana logiškai laukina, kad ateis laikas, kada bolševizmo pavergtų tautų išlaisvinimo šūkliai nebus tik tuščias karitatinis plepalas, o būtina ir svarbi strateginė programa, ginantis ir gelbstintis nuolat aktyvios pasaulinio komunizmo agresijos.

★

A, pradedu pykti, ir vien tik dėl tokio savo stiliaus. Tai Kavolio superabstraktiniai išvedžiojimai mane įvedė į šią gelžbetoninę žodžių sąrangą, kietą ir taip sausą, kaip Nevada, Pagaliau, prisimenu ir pernykštį kolegą J. Čiuberkio susirūpinimą, kad aš ėmęs rašyti per daug jau nerimtai, neoriškai, tame pat gabale cituodamas šventą Povilą ir tuojau pat įterpdamas aukštaitišką dainušką apie tris mergeles... Esą, derėtų rimčiau ir pakilesniu stiliumi rašyti, vis daugiau apie principus, pozityviąją pusę, gausius mūsų tautinius idealus.

Ir kai dabar pradėjau gilintis į tuos visus principus ir idealus, tai pajutau, kad jau sėdžiu kaip ir Kavolis, per tirštai maišyto cemento geldoje. Todėl prašau nors trumpam atodūsiai leisti kiek lyriškesnės, graudulingos patetikos. Jos aš protarpiu pasiilgstu, kaip tas senosios mokyklos aktorius, kuriam užėina nesuvaldomas noras deklamuoti. Juk, pvz., ir mūsų garbusis scenos veteranas, lordas ir markizas Stasys Pilka, rodos, galėtų pats sau namie ramiai pasiskaityti lietuviškos poezijos, ar šį tą iš Šekspyro, bet negali. Jis privalo eiti į sceną, važinėti į tolimus miestus su poezijos rečitalais. Jis privalo perjausti, perkentėti, viešai prieš publiką išdeklamuoti. Jis negali be to gyventi, jeigu nesakytum -- pragyventi. Mano patetika čia skirta jau-

PIANISTO ANDRIAUS KUPREVIČIAUS KONCERTAS

NEW YORKE

Town-Hall kovo 31 d. 2.30 p.p.

J. ŠVEDAS

Žinome, kad Chopin'o kūriniių interpretacija yra dileminė plotmė, visai suprantama. Dažnai klausytojas nusivilia pianistu: ne išgirsta taip, kaip tikėjosi išgirsti. Kaip šis kompozitorius turėtų būti grojamas?

Ivairiausios galimybės Chopino interpretacijai glūdi pačiuose kūrinuose. Tačiau romantinė Chopino kantilena bei tiesiog kla-

techninė - stilistinė esencija, ryškiai atsekama visoje kompozitoriaus kūryboje. Atlikimas visų 24-rių etudų pianistui yra nepaprastai sunkus uždavinys techniniu, ištemingumo bei muzikiniu estetiniu požiūriu.

Bendras instrumentalinis uždavinys -- sonata ir 24 studijos

Šio rečitalio programa atlikta Clevelande vas. mėn. kompozitorių pavardėm neįvairi, stiliumi romantinė, muzikiniu ir techniku požiūriu be galo komplikauta. Tai dviejų epochinių fortepiolinės stilistikos ir technikos kūrėjų darbai: Scriabine -- trečioji sonata (fis), Op. 23 ir Chopin -- 24 Etudai (Opera 10, 25).

Minėtoje sonatoje dar galima atsekti tradicinę sonatos formą, kuri kompozitoriaus vėlesnėje kūryboje (pradedant maždaug Op. 50) virsta vis daugiau "aforistiškesne, programatiškesne". (Šie žodžiai sakomi su mintimi pabrėžti gerą pianisto nuojautą forminiam programos nustatymui). Interpretatorių uždavinys sunkus: sonata komplikauta techniku bei struktūriniu požiūriu.

Etiudai -- išdava genialumo bei skrupulingumo -- koncentruota

nosios kartos žurnalo redaktoriui ir taip galėtų būti išdeklamauta:

-- Brangus jaunasai drauge, didžiai gerbiamas filosofijos daktarė! Kai tamsta jau beveik baigė pirmąjį savo generacinio amžiaus dešimtmetį, 1939 metais Europoje, o ypač aplink Lietuvą pasaulinis jėgų balansas labai pasikeitė, gi 1940 metais visai sugriuvo. Mūsų laisvą šalį užgrobė Sovietų Rusija ir sparčiai sutraikė mūsų nepriklausomą valstybę. Nė iš jokio balanso galo niekas mums neištiesė pagalbos rankos. Mums, kurie tada buvome vienu, dviem ar keliais generaciniais dešimtmečiais vyresni už tamstą, teko šią neišvengiamybę labai apčiuopiamai pajusti ir ilgai nelaukiant kiekvienam reikėjo į ją kūrybiškai atsiliepti...

Ir visi vienaip ar kitaip "kontraversiškai" atsiliepėme. Vietni išbėgo į užsienius. Kiti greit buvo uždaryti enkavedistinei "ataskaitai". Treti slapstėsi. Dauguma, dantis sukandusi, stengėsi pristatinti galimybes. Ir tik labai negausi mažuma džiūgavo ir drauge su kremliniais kvilingais mėgino "padėti tautai" galutinai "išsilaisvinti".

Lygiai už metų pasirodė, kad "abstraktus" Nepriklausomybės principas buvo dar gyvesnis ir karštesnis, negu bet kada. Toks pat jis išliko nacių okupacijos trimečiui. Ir epopėjinio masto jis pasiekė tolesniu naujos sovietinės okupacijos penkmečiui.

Visa tai nebuvo fantazija, mano mielas, o tik savotiškai raiškūs ir stiprūs "kūrybiški atsiliepimai". Ir visa buvo ne taip dar senai, kad būtų galima sakyti, jog Lietuvos nepriklausomybės principas jau trikuotinas į abstrakčių vertybių katalogą ar kad jį būtų galima jau padėti į muziejų, kaip "specimeną". Laisvės principai kraujuoja tironijoje, bet iš esmės jie labai ilgai negenda ir be balzamavimo.

Tačiau gal užteks patetikos. Ko gero, per ilgai persigalvojęs galiu nebepriimti jūsų gabiai sufantazuoto komplimento, kuris man suteikė tiek smagaus pasitenkinimo...

Pianistas Andrius Kuprevičius

Vyta. Maželio nuotrauka

-- sunkus ir nevienam koncertuojančiam pianistui praktiškai neįmanomas.

KELIOS PASTABOS IŠ REČITALIO CLEVELANDE

Etiudai (juos prisimenu geriausiai). Pulkus buvo pirmojo etudo (Op. 10) harmoninis ir melodinis supratimas. Čia jis praskambėjo ne kaip dešinės rankos mechaninis arpeggio raizginys (dažniausiai tokį tenka girdėti), bet lyg tartum dviejų (kairės ir dešinės rankos) linijų kontrapunktas, laimėtas per gerą deš. rankos harmoninį išryškinimą. Tą patį, be abejo, tenka pasakyti ir apie pirmąjį etudą (Op. 25) etudus, kuriuose minėta problema lyg ir savaime išsprendžia (nors technikai paskutinis ir sunkesnis).

Reta precizija ir lankstumu, tiesiog vienu švystelėjimu atlikti buvo No. 2 (nevienu laikomas techniškai sunkiausių, praskambėjo humorišku lengvumu) 4, 5, 7, 8, (Op. 10).

Puiki, tiesiog klasiška interpretacija, be ženklo "aristokratiškų moterų lamentacijų" (!) buvo sekančių etudų: No. 9, 10, 11 (Op. 10), 7 (Op. 25) Čia prisimintinas kūrinio ritmas ir tempas; šie elementai "programistiniai" nusiteikusių pianistų kaip taisyklė būna sužalojami tiek, jog atrodo, muzikos kūrinys nie neverti interpretatoriaus dėmesio (Gi pats Chopin'as buvęs skrupulingas ritmo bei tempo atžvilgiu).

Ryškiai atmintyje paliko pasigėrėtiną pedalo naudojimą, kuris labai dažnai pianistus suvedžioja, -- lyg pedalas būtų pagrindinis reikalavimas, o ne "druska" bei prieskonis maistui. Pakako tik atkreipti dėmesį į "populiarus" pirmus du (Op. 25) etudus (tyčia šie du pavyzdžiai, kadangi dauguma juos žino). Chopin'as pats išsireiškęs, kad pedalas turėtų būti naudojamas "delikatiškai", diplomatiškai, kadangi "kaip draugas jis gali būti labai naudingas, bet draugystę ir meilę laimėt esą nelengva".

Šių kelių pavyzdžių, manau, pilnai pakaks. Visus etudus čia neįmanoma apžvelgti.

Pabaigai keli žodžiai apie Kuprevičiaus interpretaciją.

siška polifonija atveria tik kelias pagrindines galimybes (iš kurių galima priskaldyti eibes!) ir Kuprevičius, mano manymu, yra klasiškosios galimybės pusėj.

Bandydami suprasti Chopin'o muziką minėtoji plotmė, suprasime ir Kuprevičių - interpretatorių, ir ne kaip atsitiktinai pripuolamą, bet kaip sąmoningą bei pilnai išsivysčiusį menininką. (Ir tada tokie pasisakymai -- "man ta vieta patinka, nepatinka," etc., arba, kiek atmenu vieno kritiko bakstelėjimas dėl vietomis "sausoko" tono, nieko tikro nei nuoseklaus neteigia).

Reikėtų tikėti, kad visuomenė tikrai nepraleis šios retos progos išgirsti pianistą atliekant giganatiško sunkumo bei pasirodymo reikalaujančią programą.

POPIEŽIUS APIE BADA

Popiežius Jonas XXIII, priimdamas JTO sąjūdžio kovai su badu astovus, pasakė, kad valstybių vadovai turi panaudoti didelę išmintį ir visus mokslo atradimus padėti ir užtikrinti, kad milijonai žmonių žemėje nebadautų.

Popiežius sakė, kad nėra mažiausio pagrindo, jog pusė viso pasaulio gyventojų šiandien neturi maisto socialiai pavalgyti. Trūksta tik tinkamos organizacijos ir išmintingo koordinavimo bei ryžtingo noro teisingai paskirstyti esamą maistą. Taip pat yra trūkumų tautų evoliucijoj ir sugebėjime tinkamai išnaudoti jų turimus maisto šaltinius.

Popiežiaus pareikštos mintys liečia didelę ir labai svarbią žmonių problemą -- duonos klausimą. Ši problema taip sena, kaip ir žmogus žemėje. Bet ji dar neišspręsta. Ji laukia naujų didelio proto, stiprios valios ir plačios širdies valstybės vyrų. Jie turėtų sugebėti iškilti virš asmeninių, partinių, tautinių, valstybinių ir religinių ambicijų, ypač virš partinių režimų bei partinių programų. Jų vyriausias siekis turėtų būti tokia valstybinė bei socialinė santvarka, kurio kiekvienas žmogus būtų sotus, laisvas, kultūringas ir laimingas.

Dr. J. Dauparas

MOKAME

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

4 1/2 %

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygtę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

HELP WANTED MALE

MECHANIKAS

Nedelsiant priimamas gerai rekomenduotas vedęs vyras sunkvežimį remontui ir priežiūrai. Patyrimas sunkvežimio remonto darbuose pageidautinas. Nuolatinis kompanijos augimas užtikrina pastovias pajamas su galimybėmis pakilti.

Kreipkitės į Personnel Department

United Parcel Service Inc.

4901 Lakeside Ave.

DARBAS KAPINĖSE

Beadford Heights. Rimta pora, butas su baldais, alga.

Skambinti Cleveland, MO 3-8308.

De VLEIG

or

HORIZONTAL BORING MILL OPERATOR

Nights, 12-hour day. Hourly rate plus overtime. Job shop experience.

Mid West Machine & Tool Co. 4820 W. 130 St. CL. 2-3990

TURRET LATHE

Paruošti ir operuoti. 5 metų patirtis minimumas. Dienomis.

MCM

MACHINE PRODUCTS 1848 East 40th St.

(33, 34)

MAŠINISTAS

Iėktuvinio tipo darbui. Privalo būti patyres.

MCM

MACHINE PRODUCTS 1848 East 40th St.

(33, 34)

VINIŲ GALVUTĖMS SRAIGTŲ GAMYBAI VYRAI

Paruošimui ir operavimui. Privalo būti patyres.

Bellford Metal Products

5900 Maurice Ave. 341-6200

(33, 34, 35)

WANTED WANTED

Permanent leased owner-operators with late model tractor units for employment in interstate commerce. Minimum age requirement 25, maximum 45. Must meet physical requirements of I.C.C. Steady employment, good earnings, including benefits. Apply in person.

Trans-American Freight Lines, Inc.

5630 Stump Rd., Cleveland 30, O.

(33, 34)

KAROSERIŲ DIRBTUVĖ

Dirbąs prižiūrėtojas, pastovus, yra butas.

Skambinti: Cleveland, Michigan 1-0441.

(33, 34)

TOOL MAKERS GAGE MAKERS

High hourly Rate, plenty of overtime.

TOOLS & GAGES, INC. 3112 East 63 St.

(Go to Truscon).

TURRET LATHE MECHANIKAS

3A, W ir S paleidėjas, turi sugebėti pats prižiūrėti, tik atnaujinti paaukštinti. Geras valandinis atlyginimas ir apdraudimas. Priėmimo valandos 8-4.

S-P MFG. CORP.

CH 8-6141 30201 Aurora Road

(31, 33)

HELP WANTED MALE

WANTED

\$300-\$500

A WEEK

Cuyahoga-Lake-Lorain Counties

A: New product in Cleveland. Big demand. This means big weekly commissions. Come in and see our payroll report!

B: No canvassing. Appointments qualified and preset by our office. No charge to you.

C: Beautiful financing, no down payment, no turn-downs (what a dream this is)!

D: Complete training program -- easy to learn (if you know how to talk)! Also some part-time openings.

E: Management opportunity for top caliber men. Interviews Wed.-Thurs. from 12-3, at 6656 Pearl Rd.

Interstate Marketing Inc.

HELP WANTED FEMALE

LENGVAM NAMŲ RUOŠOS DARBUI

Samdoma ir kitai pagalbai, gyventi kartu, nuosavas privačios kambarys. Malonus namas Hts., 1 suaugęs, 2 mok. amžiaus vaikai. Rekomendacijos. Skambinti 321-3203.

(34)

KEY-PUNCH OPERATOR

We have an opening for an experienced IBM Key punch operator. Must be able to do ALPHA and NUMERIC punching. Good Company benefits. 5 day week.

For appointment call

991-9000

All State Insurance Co.

2605 Warrensville Center Rd. (33, 34)

REGISTERED NURSE

AND

LICENSED PRACTICAL NURSE

Wanted For Euclid Manor Nursing Home

17322 Euclid Ave.

IV 6-2280

(36)

EDUCATION

LEARN SWEDISH MASSAGE

Twelve-month part-time evening course. No high school required. Openings. Recognized. Free catalogue. Great Lake College, 1900 Superior Ave., Cleveland 14, Ohio. CHerry 1-0149. Established 1923.

(33, 34)

BECOME A DOCTOR

Of chiropractic and mechanotherapy. 48-month evening course. Doctorate degree. Fully accredited. Begin March 25. Free catalogue. Great Lakes College, 1900 Superior Ave., Cleveland 14, Ohio. CHerry 1-0149. Established 1923.

(33, 34)

HOUSE FOR SALE

BY OWNER

Built for maximum comfort and convenience. Has split level effect on large wooded hillside lot overlooking Ridgewood Lake. Three bedrooms, hall and living room carpeted, large kitchen and dining area, built-in refrigerator and 13-ft. freezer. Tappan "400" Electric range and ovens. Basement level includes recreation room, laundry room, large fruit closet and heated garage. One short block to bus line, golf course and swimming pool. Two blocks from Parmatown. An ideal home and location to raise your family. Priced in middle \$20's. Phone: TU 4-7776.

VALUE PLUS—\$18,300

Bungalow, semi-finished expansion; 2-car garage; divided basement; carpeting; aluminum siding. Low maintenance. Short walk to St. Clare Parish in Mayfield Heights.

ETHEL A. GREEN

1424 Eastwood Av. Realtor HI 2-7220

Member SLE Office Open 9-9

Grupė dretioitėčių Lietuvos Laisvės Knygnešių susirinkime. Sėdi iš kairės: E. Paurazienė, V. Černienė, Klebonas W. Stanevičius, pirm. V. Kutkus, Marija Sims ir gen. J. Černius, Stovi: J. Gaižutis, A. Sukauskas, K. Veikutis, A. Musteikis, dr. V. Misiulis, dr. V. Majauskas, F. Motuzas, V. Alantas, Č. Anužis ir A. Udryns.

VOKIETIJOS LIETUVIAI JAUČIA MENININKŲ TRŪKUMĄ

V. ALSEIKA

Taip, Vasario 16-ji buvo minima ir europiniuose lietuvių telkiniuose. Tiesa, nei Fed. Vokietijoje, nei kituose kraštuose nebuvo skelbiamos "Lietuvių Dienos" ir nebuvo diplomatinio, nei konsularinio priėmimo. Tas pats pasakytina ir apie lietuviškas trispalves ties miestų rotušėmis. Vis dėlto, kai palygini minėjimus 1962-siais ir šiais metais, gali prieiti išvados: šiais metais jie buvo blankesni, mažiau sutraukė tautiečių. Tai nėra joks kaltinimas minėjimų rengėjams -- daugeliu požiūriu jie į tokio pobūdžio manifestacijas įdėjo daug širdies, energijos, pastangų -- tai liestų pyz. kun. Šarką, daugiausia savo pečiais išvežusį vad. centrinių minėjimų Hamburgo mieste. Vokietijoje vis skaudžiau atsiliepią dvi stambokos bėdos ar kliviniai, tai -- prelegentų stoka ir aiškus badmetis meno pajėgų tarpe.

Jei norima surasti paskaitininką, tenka ieškoti po visą Vokietiją ir pasitaiko, kad vienam tenka aptarnauti kelias vietas ar minėjimus. Panašiai įvyko šių metų minėjimuose -- štai kelios pavardės kalbėtojų: PLB Vokietijos Kr. Valdybos pirm. Iz. Rugienius, Vasario 16 Gimnazijos dir. kun. Br. Liubinas, dr. P. Karvelis, V. Natkus, dr. J. Sakalauskas, Štp. Vykintas-Povilavičius, dar vienas kitas. Dar rasime vieną kitą spaudos ar radijo darbuotoją tačiau gyvenimo praktikoje jau taip esti, kad be vienos kitos išimties (V. Banaičio pavyzdys) spaudos žmonės daugiau sugeba pasakyti savo plunksna. Kiti Vokietijoje gyveną intelektualai labiau linkę pasireikšti per kasmet rengiamas Kultūros, Baltų ir pan. Dienas. Menininkų, dainininkų, dainos

ansamblių badas dar ryškesnis. Nors lietuvių šiuo metu Vokietijoje daugiau kaip 5,000, tačiau, kai tenka rengti kokį minėjimą, belieka tenkintis dviem išimtimis: kvieisti Vasario 16 Gimnazijos taut. šokių grupę. Tos grupės energingoji vadovė Eliza Gedikaitė - Tamošaitienė programą papildo efektingai atlikta deklamacija. O iš dainininkų teliko viena -- Marija Simaniūskytė - Panse, gyv. Karlshuhės mieste. Solistė visur palieka neblogus įspūdžius, lietuviškų liaudies dainų interpretacija patraukia sveikintųjų dėmesį. Lieka tik stebėtis, kad solistė, turėdama gausią šeimą, sugeba kelių dienų tarpe sukurti ilgą kelionę tarp Hamburgo, Stuttgarto ir kitų vietovių.

Jaukas lietuvis kompozitorius -- Darius Lapinskas, daug žadančiai pajėga, ypač moderniosios kompozicijos srity. Pastaruoju metu vis dažniau "graibstomas" lietuviškiems parengimams. Jei dar pridursime neseniai iš Lietuvos į Vakarus atvykusį aktorį Albiną Gedvilą -- jis su deklamacijomis vasario 16-sios metu buvo pasirodęs Hamburge, tai būtų ir visa kuklioji lietuvių menininkų puokštė.

Tai graži puokštė, tačiau toli gražu nepakankama. Tiesa, gimnazijos moksleiviai su tautiniais šokiais, rūbais lietuviškumo labui padaro neblogą propagandą, jau ne kartą jais gėrėjosi vokiečių spauda, jie yra pasirodę ir vokiečių televizijoje. Tačiau reikia atminti, kad -- tai mokiniai. Ar normalu, kai jie keliauja iš-tisomis naktimis traukiniais ar autobusais į pasirodymus? Jei pridursime suprantamą įtampą atsidūrus naujose vietose, pasirodant prieš savuosius vokiečius ar italus, nuovargį po temperamentingai atliktų šokių, ar visa tai negali atsiliepti tų mokslievių mokslui, pažangumui, ar tai jų negali išblaškyti?

Čia joks priekaištas gimnazijos vadovybei. Jie gelbsti padėti, jie, dažnu atveju, efektingai pasitarnauja savo tautos propagandai. Tačiau gimnazijos labas tai taip pat vertybė, į kurią negalima nekreipti dėmesio.

Pats pagrindinis priekaištas keltų Amerikos kontinente gyvenantiems tautiečiams, ypač -- menininkams: dainininkams, pianistams, dirigentams ir kt. Jau nebe pirmi metai girdėti dūslus, bet vis dėlto girdimas šaukšmas -- atvykta bent metams, kitiems į Vokietiją, prisidėkite to krašto lietuviams pajavairinti, praturtinti jų parengimų programas, pradžiuginkite džiovininkų sanatorijose, senelių prieglaudose gyvenimo nuskriaustuosius.

Kai JAV ar Kanadoje gyveną lietuvių menininkai jau kiek, atrodo, atkūte ir materialiu požiūriu, ar jiems būtų sunku nors ir kelias mėnesius pasitarnauti lietuvybei Vokietijoje (dar ir Italijoje, Prancūzijoje) ir ta pačia proga pasidairyti ir europinių meno turtų horizontuose, pvz. aplankyti vasaros metu gausiai rengiamus meno festivalius Vokietijoje ar Austrijoje. Amerikiečiai kasmet vyksta Vokietijon, Austrijon netik bavarieškojo alaus atsigerti ar pasivažinėti po austrų kalnus, bet jų dainininkai ir kiti menininkai ištiesi aplanko, daug teigiama pamato bei išmoksta tokiuose festivaluose, kaip Salzburge ar Bayreuthe (Wagnerio operos) ir keliolikoje kitų. Būtų idealu, kad iškilnesnį lietuvių solistai-ės pasirašytų su-

tartį su kuria nors vokiečių opera ir čia būtų šauni proga talkininkauti ir apleistajai lietuviškai visuomenei. Sąlygos operose tikrai nėra blogos, nors ir reikalavimai nemenki, tačiau ar kas iš lietuvių JAV-se susigundytų? Ligšiolinis patyrimas verčia daryti neigiamą išvadą.

Jau visai kitas klausimas, tai muziko V. Banaičio pastangos pasikviesti Vokietijon, neilgam laikotarpiui, žymesnį lietuvių dirigentą iš JAV-bių, jam Vokietijoje sudaryti sąlygas įgroti pačius vertingiausius lietuvių muzikos - simfoninės ir kt. -- kūrinius. Kiek žinoma, būtų sąlygos panaudoti pirmiaulius vokiečių orkestrus radiofonuose. Tačiau, kai reikia kūrinius įgroti į plokšteles, jau susiduriama su nelemtu lėšų klausimu. Tokių įgrotimų reikšmė -- lietuvių menui ir iš viso -- tautos propagandai labai didelė, tad ir čia krypta žvilgsniai į JAV. Turėtų atsirasti ir organizacijos ir asmenys, kurie sukrustų ir įgalintų finansiniai organizuoti lietuvių simfoninės muzikos įgrotimus, lietuvių dirigentui sudaryti sąlygas bent porai mėnesių padirbėti Europoje. Niekas neabejoja, kad vienintelis, kompetingas to klausimo organizatorius Europoje tėra vienas asmuo -- V. Banaitis.

Dar grįžkime prie Vasario 16-sios minėjimų.

Vietos lietuvių dėjo visas įmanomas pastangas pasirodyti kiek galima įspūdingiau. Kai kur, pvz. centriniame minėjime Hamburge pasakyti Bundestago nario -- Dr. R. Seffrin žodžiai turėjo mažo nuteikti lietuvius ir tai būtų pavyzdys ir kitų kraštų, kur tik esama lietuvių telkinių, valdžios ar parlamento miestų atstovams. Seffrin pabrėžė: "Mes vokiečiai, pageidaujame, kad lietuvių lietuvių ir liktų, ypač kad priaugnčioji karta išaugtų ištikima savai tautai, brangintų savą kalbą, kultūrą".

Kai palygini latvių, ypač estų minėjimus, tenka pavydėti -- jie turi dar stambių pajėgų dainos, instrumentalistų tarpe, jų minėjimai, tai drauge ir aukšto meninio lygio koncertai. Lietuviškuose minėjimuose kai kur be reikalo ilgai kalbėta vokškai, nors lietuviškai nesuprantančių tebuvo vienas kitas asmuo. Kai kur vėl kvietimai suredaguoti netaisyklinga, nepakenčiama vokiečių kalba. Žalingos klaidos, kurių ateity tektų vengti.

Ir dar viena -- kai JAV, Kanadoje ypatingai plačiai paminėta Klaipėdos krašto argavimo 40-ji sukaktis, nereko girdėti apie minėjimus Vokietijos lietuviškuose telkiniuose. Kas čia įvyko? Gal privergiata erzinti vokiečius? Gal lietuviams gėda net ir savotarpe paminėti svarbią sukaktį -- įvykius, kuriems savo metu buvo pritarę visas vakarų pasaulis? Tai klausimas, kuris daug kam kelia rūpestį ir verčia aiškintis: kodėl Klaipėdos kr. sukaktis paminėta Vokietijos lietuvių tarpe?

\$500 PREMIJA

Scenos Darbuotojų Sąjunga Chicagoje skelbia dramų veikalui parašyti konkursą šiomis sąlygomis:

1. \$500.00 skiriama už geriausią parašytą komedijinio žanro veikalą.
2. Tematikos pasirinkimas laisvas.
3. Veikalas turi būti sukurtas 2-3 val. vaidinimui ir įmanomas pastatyti išėjusios meniniams vietams.
4. Scenos Darbuotojų Sąjunga išpareigoja premijuotą veikalą pristatyti vienu metų bėgyje, pasilikdama visas teises į veikalą vieniems metams nuo premijos įteikimo.
5. Konkurse gali dalyvauti visi laisvojo pasaulio lietuvių rašytojai.
6. Veikalai perrašyti mašinėle ir atžymėti slapvarde, pridėdant tikrąją autoriaus pavardę atskirame voke, turi būti atsiųsti iki 1963 m. gruodžio 15 d.
7. Neprimijuoti veikalai grąžinami autoriams; vokiečiai su autorių pavardėmis neatidaromi.
8. Veikalai siunčiami Scenos Darbuotojų Sąjungos pirmininkei Sofijai Adomaitienei, 6727 So. Campbell St., Chicago 29, Ill.

Jury komisija: Zita Kevalaitytė-Vi-sockienė, Marija Lemešytė-Dikinienė, kun. Vy-tautas Bagdonavičius, S. J., Balys Chomskis ir Kazys Ozėlis.

HOUSE FOR SALE

NEWBURGH HGTS., 4024 E. 26. By owner. (2) 4 Room suite. (2) 4 Room suite. Private Bath, gas furnace. Must sacrifice. \$15,400. Telephone 883-9856 -- after 6 P. M. IM 7-7080.

(68)

APARTMENT FOR RENT

4024 E. 26th NEWBURGH HGTS. etc. 4 Rooms down \$70.00. 4 Rooms up \$65.00 all utilities paid for except electric. Quick clean apt. Basement. yard. BR 1-2900 IM 7-7080.

(68)

PINIGAI Į USSR PILNAI GARANTUOTA PRISTATOMA PER 2 SAV. PRASYK PLATESNIU INFORMACIJU GRAMERCY SHIPPING Co., Inc. 744 BROAD STREET NEWARK, NEW JERSEY Laisniuota ir pilnai bandyta Tel. MU 9-0598

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue EN 1-1763

936 East 185 St. KE 1-7770

Sewing Machine Operators

steady employment -- high hourly rate -- piece-work. Pleasant working conditions, paid holidays and vacations.

WORK-WEAR CORPORATION

1768 E. 25th St.

South of Payne Ave.

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Dirvoje galite išgulti prof. Vaclovo Biržiškos Aleksandryno I tomą.

Clevelandiečiai, prie gerų norų, galėtų to vertingo veikalo skaitytojų skaičių pakelti iki 20!

Aleksandryną išleido Kultūros Fondas.

Kaina — \$7.50.

• Australijos Lietuvių Dainos Sambūris atvyksta koncertuoti į J. A. V-bės.

Clevelande ši sambūri ir jo koncertą maloniai sutiko globoti bei rengti "Lithuanian Village" bendrovė.

Apie choro atvykimą ir jo pasirodymą kitose lietuvių kolonijose pranešime vėliau.

Dainos sambūriui diriguoja Alb. Čelna iš Melbourne.

• Vertingų paskaitų ir koncertų mėgėjai gali pasinaudoti proga, kurią teikia Fenn College viešų paskaitų ir koncertų rengėjai.

Balandžio 4 d. buv. JTO prezidentas ir Airijos ambasadorius Frederick Boland, kalbės apie JTO problemas. Paskaita įvyks 9:30 val. ryto ir bus pakartota 2:30 val. p. p.

Balandžio 7 d. kamerinės muzikos koncertas, pristatomas Simphonias stygų kvarteto — 8:15 val. vak.

Balandžio 24 d. buv. Vengrijos finansų ministeris, dabar tarptautinių studijų direktorius Bradley Universitete, Nicholas Nyardi, skaitys palyginamąją paskaitą apie JAV ir Europos švietimo sistemas, įjungiant ir palyginimus iš Sov. S-gos. Paskaita taip pat bus kartojama 2:30 val. p. p., paskaitčius 9:30 val. ryto.

YOUR MORNING IS AS GOOD AS YOUR MATTRESS

SEALY POSTUREPEDIC

the "no morning backache" mattress

See it today at

Factory Distributors
3503 St. Clair Ave.

SPECIALUS PRISTATYMAS GAVĖNIAI

BARABBAS

"A full-color, multimillion-dollar spectacle that is also an intense and illuminating religious experience."

Time Magazine

"An enormously impressive epic of deep spiritual insight and sweeping cinematic grandeur."

N.Y. Journal American

The crucifixion scene was filmed against an actual eclipse of the sun.

"BARABBAS"
COLUMBIA PICTURES presents A DINO DE LAURENTIS PRODUCTION
starring ANTHONY QUINN as Barabbas
And co-starring in order of appearance
SILVANA MANGANO • ARTHUR KENNEDY
KATY JURADO • HARRY ANDREWS • VITTORIO GASSMAN
JACK PALANCE • ERNEST BORGNINE
Based on the novel by Nohel Prize winner PIERRE LAURENTIS - Screenplay by CHRISTOPHER FRY
Produced by DINO DE LAURENTIS - Directed by RICHARD FLEISCHER
TECHNICOLOR TECHNICOLOR

NOW PLAYING AT

BEREA—Berea, STILLWELL—Bedford, WILLOW—Independence, GRANADA—Cleveland, VINE—Willoughby.

STARTS MARCH 27 IN CLEVELAND

RICHMOND, RIVERSIDE, MADISON, SHAKER, LAKE, VOQUE, SHAW-HAYDEN, FAIRVIEW, YORKTOWN, BROADVIEW, LIBERTY, CENTER-MAYFIELD, EZELLA, and BEACH CLIFF in Rocky, River.

KVIEČIAME VISUS Į TRADICINĘ KAZIUKO MUGĘ

Š. M. KOVO MĖN. 24 DIENĄ LIETUVIŲ SALĖJE 11:30 VAL. (po pamaldų) iškilmingas atidarymas.

Skaučių ir skautų rankdarbių parodoje galima bus išgulti naudingų nebrangių gaminių, lėlių, margučių ir kt.

VEIKS TURTINGAS BUFETAS — karšti lietuviški pietūs: kugelis, balandėliai, dešros su kopūstais, dešrelės, grybai su bulvėmis ir t.t.; didelis pasirinkimas namų gamybos tortų, žagarėlių, kurių užteks ne tik vietoje pavalgyti, bet dar ir namo parsinešti.

4 VAL. P. P. NUOTAIKINGAS SKAUČIŲ-SKAUTŲ LAUŽAS

Remkite Clevelando skaučių ir skautų veiklą, pasisvečiuokite skautiškoje — lietuviškoje aplinkoje ir pabendraukite su mumis!

Neringos Skaučių Tuntas
talkininkaujamas

Neringos Skaučių Tunto Tėvų Komiteto,
Pilėnų Tunto,
Akademikų, Židinių ir Skautininkų Draugovės

Dalis rankdarbių, kurių bus galima nusipirkti Kaziuko mugėje Clevelande Lietuvių salėje šį sekmadienį, kovo 24 d. 11:30 val. Ten pat bus galima gardžiai pavalgyti. Veiks turtingas bufetas, o 4 val. įvyks nuotaikingas skaučių-skautų laužas. Nesigailėsite apsilankę ir paimsite skautišką veiklą

J. Garlos nuotrauka

Birutiečių veikla

* D.L.K. Birutės vardo K.Š.M. D-jos bendras narių susirinkimas, įvyko kovo m. 10 d., Blumentalienės bute. Nutarta įstoti nariu į Lietuvos Fondą įnešant 100 dolerių, suruošti susidariusiai jaunų moterų grupei kulinarijos kursų, kurie jau pradėjo veikti kovo 16 d. I. Jonaitienės paskaita Moteris ir organizacija iškėlė daug gražių minčių. Be to buvo skaitomi padėkos laišukai iš Vokietijos, iš viso 15, už pasiūstus Kalėdų švenčių progą pinigų ir siuntinius, pagal BALFo atstovo Vokietijoje sąrašą, ligonims daugiausiai pagalbos reikalingiems asmenims ir Vasario 16 gimnazijai. Gimnazijos direktorius Br. Liubinas rašo: "... Tikrai, labai džiugu, kad tautiečiai kiekviena proga prisimena mūsų švietimo įstaigą Vokietijoje ir ją paremia kiek išgalėdami finansiniais, pastiprina moraliai sunkioje būties kovoje dėl kasdieninės

duonos kasnio. Ir tenka supagarba ir džiaugsmu pabrėžti, kad Jūs, Birutietės ir Bostono Moterų Klubų Valdyba, esate vienos pirmųjų lietuviškų kregždžių pradžiuginusios tokiomis žymiomis aukomis artėjančių šv. Kalėdų ir Naujųjų 1963 metų progą. Tikimės, kad Jūsų pralaužti ledai atneš tikrai pavasarį Vasario 16 Gimnazijos per žiemą "sukūdusiai" kasai! Nors savo nedidele auka jų vargo nesumažinome, bet džiugu, kad suteikėm džiaugsmo ir tas skatina mus, birutietes, gal paskatins ir kitus, nepamiršti ligonių ir vargstančių, o ypač jaunimo.

(gr)

* ATKREIPKITE DĖMESĮ Į MAŽUOSIUS SKELBIMUS DIRVOJE (kurių dalis pasirodys ir lietuviškai). Juosetiek vyrai, tiek ir moterys ras pasiūly darbui. Gyvenant laikus, kada nesi tikras rytojumi, paskaitę tuos skelbimus, pamatysite, kad nuolat ieškomi sąžiningi ir patyrę žmonės, atsakingi už savo veiksmus ir rodą iniciatyvos. Verta susidomėti ir specialybėmis, kurių išmokys -- darbas ir geras atlyginimas garantuotas.

Visais namų, automobilijų ir kitais apdraudos reikalais kreipkitės į vieną iš seniausių apdraudos įstaigų Clevelande.

Mūsų "Stock Casualty Co's" duoda 15-25% nuolaidos geriems mašinų vairuotojams.

Mūsų "REAL ESTATE" įstaiga yra narys "NORTH-WEST MULTIPLE LISTING SERVICE".

ATSTOVAS
VYT. SENKUS
WO 1-6820
M. A. SCHNEIDER CO.
2710 Lorain Ave.,
Cleveland, Ohio

GARDAUS MAISTO SIUNTINIAI Į VISUS KRASTUS PRISTATOMA PER 3-4 SAV. PILNAI GARANTUOTA PRAŠYKITE SĄRAŠŲ IR KAINORAŠČIŲ.
GRAMERCY SHIPPING Co.
118 E. 28TH STREET
NEW YORK 16, N. Y.
Tel. MU 9-0598

Clevelando jūrų skaučių "Vordnė" valties skautės Jurgaitytė, Morkutė, Karaliūtė, Čiurlionytė, Juškėnaitė, Mėlinauskaitė ir Končaitė ruošiasi Kaziuko mugėi, kuri įvyks šį sekmadienį Lietuvių salėje.

Vyr. skaučių draugovės skautės Neimanaitė, Plečkaitytė, Rekešlaitė, Garlaitė, Orantaitė, Mekešaitė ir Žygaitė baigia rankdarbius Kaziuko mugėi.

Laimutės draugovės skautės su draugininke R. Žagarskaite paruošė gražių rankdarbių Kaziuko mugėi.

J. Garlos nuotraukos

Paršiukai Velykoms

5 svarų paršiukai, po 10.25 dol. Yra ir didesnių — po 14 dol. Užsisakviti ir sumokėti galima Lietuvių Klube.

(34, 35)

3 miegamų mūrinis būgaly, rūšys, papildomas šeimai kambarys, 1½ garažo.

RE 1-9470

GERI NAMAI PRIE NAUJOS PARAPIJOS East 185 gt. rajone

• Didelis vienos šeimos 4 miegamieji, 2 garažai.

• Dviejų šeimų duplex, atskiri sklepi, garažai, gerų plytų, tik 12 metų senumo.

• Komercinis plytų pastatas, 2 butai, 2 krautuvės, 4 ofisai, nebrangus.

• East Park Dr., 3 miegamųjų, reikia remonto, tuščias jau.

• Vienas miegamasis žemai, 2 aukštai, 2 garažai, neperdideli kambariai.

• 4 miegamųjų namas, 2 garažai, su labai dideliu sklypu.

• Plytinis dviejų šeimų, 4 garažai, labai didelis sklypas.

• Arčiau šv. Jurgio parapijos 4 šeimų — pigus.

Norintieji pirkti ar parduoti kreipkitės į
EAST SHORE REALTY
Jozas Mikonis — Realtor
United Multiple Listing
780 E. 185 St. IV 1-6900
Namų tel. KE 1-2190

GLOBOKAR REALTY

Euclid Beach rajone

Saldumynų krautuvė ir 4 žeimoms butai. Mūrinis prekybos namas, beveik naujas. Tinkamas kiekvienai prekybai. Privalo parduoti. Savininkas išeina pensijon.

Saldumynų krautuvė ir 8 kamb. butas. Labai geroje vietoje. Į šiaurę nuo Superior. Įmok. \$4,000.00, įskaitant krautuvę ir pastatą.

4 šeimų, 4 pečiai, 5 kamb. kiekviena bute. Savininkas išeina pensijon.

Globokar Realty

986 East 74 St.
Cleveland, Ohio
Telef. HE 1-6607

(35)

UŽSAKYKITE GELES TELEGRAFU Gėlės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30
Telef. namų 431-6558 6901 Superior Ave.
Krautuvės — 431-6339 Cleveland 3, Ohio

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

ACCOUNTS INSURED

TO \$10,000.00

4 1/2%

SUPERIOR SAVINGS

HOME AND REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

Long Beach lietuviai minėjo Vasario 16

Long Beach Lietuvių Klubas gražiai paminėjo Lietuvos Neprik. 45 m. sukaktį vasario mėn. 23 d. Minėjimo salėje tarp Amerikos ir Lietuvos vėliavų ant sienos prie kalbėtojų stalo kabėjo Lietuvos Vytis, po Vytimi -- Punksko lietuvių išauštas lininis rankšluostis su Lietuvos himnu. Salėje prie durų P. Lucas kiekvienam prisegė trispalvį lietuvišką ženkluką, o G. Urnežis priiminėjo aukas Lietuvos laisvimo reikalams. Suaukota 104 dol. 60 c.

Publikos buvo pilna salė. Miesto merą atstovavo jo pavaduotojas Bert Bond su žmona. Iš svečių dalyvavo kun. Dr. P. Celiešius Dainavos stovyklos administratorius ir kapelionas. Dainin. F. Korsak su savo motina, pianistė Apeikytė, Long Beach universiteto profesoriaus asistentas David Borders su žmona, Hollywood baletu mokytojas J. Puodžiūnas, J. Krenčius, Lietuvių Bendruomenės Vakarų Apygardos pirmininkas K. Liaudanskas, Vladas Gylis su tėvu Juozu, Stasys Deveikis su žmona ir daug kitų apylinkės svečių.

Klubo pirm. V. Bakūnas, atidarydamas minėjimą trumpai apibūdino šventės reikšmę lietuvių ir anglų kalbomis ir pakvietė ponį Morkis vesti minėjimo programą. Programos vedėja vedė programą lietuvių ir anglų kalbomis.

Mero atstovas B. Bond pasveikino lietuvių, pasidžiaugė, kad taip didelis skaičius susirinko šiame minėjime. V. Bakūnas įteikė jam knygą anglų kalboje "Pališkas Maskvoje". Bert Bond gražiai padėkojo ir pažadėjo tą knygą perduoti Long Beach miesto merui. Po to B. Bond tardamas žodį pasidžiaugė, kad yra garbingi lietuviai, Klubo pirm. V. Bakūnai, įteikė Long Beach miesto simbolį -- raktą. Pagrindinę šventės minėjimui kalbą pasakė B. Morkis, klubo išdinininkas. Vicepirm. A. Wallace perskaitė prezidentui Kennedy, Valstybės Sekretoriui ir kitiems valstybės atstovams paruoštas rezoliucijas. Dainin. F. Korsak labai gražiai padainavo keletą dainų akompanuojant pianistei Apeikytei. Pirmoji minėjimo dalis užbaigta Lietuvos himnu.

Antroje programos daly gražiai pasirodė St. Milančiaus suorganizuotas ir muziko St. Kalvaičio vadovaujamas choras, padainuodamas gražių liaudies dainų. Iš bufeto ir už valgius gautas pelnas bus panaudotas geram kilniam tikslui. Klubų valdyba nuoširdžiai dėkoja šv. Kazimiero bažnyčios klebonui kun. Kučingui, kuris net per du sekmdienius bažnyčioje paskelbė Long Beach Lietuvių Klubą Vasario 16-tos minėjimą.

Dėkoja dainin. F. Korsak ir pianistei Apeikytei ir visiems kuo nors prisidėjusiems prie minėjimo parengimo ir už pasidarymą minėjimo šeiminkams. Klubų valdyba reikšia didelę padėką visiems svečiams, atsilankiusiems į mūsų garbingą minėjimą.

Klubų Valdyba

KAS IR KUR?

• **Dirvos korespondentas** Chicagoje praneša, kad VLIK politinės konsolidacijos komisija (Dr. K. Sidlauskas, L. Šmulskštys ir J. Talalas), dėl pasireiškusių nuomonių skirtumų, siekiant konsolidacijos, suskilusi ir Dr. K. Sidlauskas iš šio darbo pasitraukias.

• **Dr. St. Biežio** 50 metų visuomeninio darbo sukakties minėjimas kovo 16 d. praėjo labai šauniai ir iškilingai. Svečių buvo pilnutėlė Jaunimo Centro didžioji salė.

• **Dirvos novelės konkursui** atsiųsta Gintaro pasirašyta novelė Laukinis žmogus. Tai ketvirtoji konkursui novelė. Terminas baigiasi kovo 31 d.

• **Los Angeles lietuviai** Vasario 16 d. minėjimo proga ALT suaukojo 826.32 dol.

• **Dr. H. Montvilienė**, iš New Yorko, buvo nuvykusi į Kaliforniją, kur lankėsi tarnybos reikalais San Francisco, Palo Alto ir Monterey miestuose, pastarajame skaitydama paskaitą iš pritaikomos matematikos srities. Ta pačia proga Dr. H. Montvilienė aplankė čia gyvenančią amerikiečių fiziologę, gerai žinomą mokslininkę, lietuvių kilmės Dr. L. Birzį ir Berkeley Universitete botanikos doktoratui besiruošiančią newyorkietę Giną Purelytę.

• **Benediktas A. Kupčiūnas** JAV žemės ūkio ministerio Orville L. Freemano pakviestas Washingtono miesto Valstybinio Tabako Augintojų Komiteto patarėjas. Nuo lapkričio 19 d. tas komitetas svarsto visas tabako auginimo, gamybos, pagerinimo ir eksporto pro-

blemas. B. A. Kupčiūnas 6 metus buvo teisėju South Windsore. B. Kupčiūnas su trimis broliais So. Windsoro srity turi apie 500 akrų žemės, iš kurios tabaku apdrinta 125 akrų. Jie yra stambiausi mokesčių mokėtojai iš visų So. Windsoro tabako augintojų.

KONGRESMANO MURPHY REZOLIUCIJA

JAV Kongreso atstovas William T. Murphy (D. — Ill.), užsienio reikalų komisijos narys, neseniai įnešė naują rezoliuciją Lietuvos, Latvijos ir Estijos laisvinimo reikalui. Kongresmano Wm. T. Murphy rezoliucijai duotas eilės numeris — H. Con. Res. 62.

Kongrese jau turime devynioliką rezoliucijų. Jų skaičius dar didės, tuo pačiu didės ir mūsų galimybės vieną iš jų praveisti.

Valdas Adamkavičius, LB centro valdybos vicepirmininkas, buvo pirmasis, kuris kontaktavo kongresmaną Murphy rezoliucijos įnešimo reikalui. Vėliau tuo pačiu reikalui į kongresmaną Murphy kreipėsi visa eilė Chicago lietuvų. Ypač jam daug laišku rezoliucijos įnešimo reikalui parašė Lietuvos Vyčių organizacijos nariai iš Chicago ir kitur.

DIRVAI AUKOJO

Z. Mišauskas, Cicero.....	1.00
A. Trečiokas, Orange.....	4.00
L. Raslavičius, Chicago.....	1.00
J. Vėsa, Rochester.....	1.00
S. Kilulis, Dorchester.....	5.00
J. Žvynys, Chicago.....	5.00
J. Vilutis, Chicago.....	4.00
W. Dilis, E. Orange.....	5.00
S. Tallat-Kelpša, Blatimore.....	2.00
E. Balceris, Chicago.....	3.00
S. Petrulis, Omaha.....	3.00
H. Rakas, Chicago.....	4.00
S. Kęsgaila, Montreal.....	4.00
A. Varnas, Chicago.....	5.00

Aktoriai J. Kelečius, V. Janulevičiūtė ir S. Kielaitė skaito ištraukas iš naujos A. Mackaus knygos. P. Petručio nuotrauka

CHICAGIŠKES NUOTRUPOS

ALGIMANTO MACKAUS NAUJOS POEZIJOS KNYGOS PRISTATYMAS BUVO LABAI MALONUS PERGYVENIMAS LITERATŪROS MĖGĖJAMS. — NORS JO POEZIJOJE GALIMA ĮŽIURėti ABSURDINIO TEATRO ĮTAKOS. — PRISTATYMAS BUVO PRAVESTAS REITAI PASITAIKANČIA DISCIPLINA.

"Mackus kiekviena nauja knyga padaro didesnę pažangą negu kuris kitas mūsų poetas" — taip Algimantą Mackų pristatė dr. Vytautas Kavolis š.m. kovo 9 d. B. Pakšto salėje susirinkusiems pasitikti naują Santaros leidinį. Ši kartą — Algimanto Mackaus gražiai išleistą jau trečią poezijos knygą, 74 psl. — Neornamentuotos Kalbos Generaciją ir Augintinius.

Dr. Vytautas Kavolis P. Petručio nuotr.

Susirinkimą rengėjos — Santaros-Šviesos kolegijos — vardu atidarė ir pravedė Raimundas Mieželis. Vytautas Kavolis pusę valandos užtrukusioje kondensuotoje paskaitoje klausytojus su pažindino su ligšioline Mackaus poezijos evoliucija, ji apibūdinamas kaip visai naujos generacijos atstovą, nutraukusį būdingus mūsų poezijai ryšius su gamta. Aktoriai Stasė Kielaitė, Vida Janulevičiūtė ir Jonas Kelečius skaitė (ar teisingiau deklamavo) iš naujos knygos, stovėdami ant specialaus paaukštintimo ir apšviesti margomis šviesomis. (Šviesos efektai Romo Urbano) Po to žodį tarė pats viso įvykio kaltininkas Algimantas Mackus, karštai pasisakydamas už laisvę ir abejonę kūryboje.

Pačiame parengime tačiau nebuvo palikta vietos laisvei ar abejonei. Jis buvo praveistas labai moderniškai, suglaustai, preciziškai ir net, sakyčiau, griežtai. Už tat pusantros valandos prabėgo nepaprastai greitai.

Publikos buvo apie pusantro šimto. Daugiau negu buvo tikėtasi. Beveik visi iš vadinamos pažangios inteligentijos tarpo. Senųjų "kultūrininkų" nesimatė. Ir tai turbūt gerai, nes Mackaus poezija skamba savotiškai ir net neįaukiai tiems, kuriems literatūra praktiškai pasibaigė su Mairomiu. Įdomus Mackus tiems, kurie suka sau galvą dėl gyvenimo... absurdiškumo ir dėl tos įtakos, kurią egzistencializmo filosofija padarė ir tebedaro literatūrai.

Visatoje, — rašė Albert Camus savo pagarsėjusioje apybraižoje apie Sizio mitą — kurioje

užgeso visos šviesos ir dingo visos iliuzijos, žmogus jaučiasi svetimas... Tas tuščias tarpas tarp žmogaus ir jo gyvenimo, tarp artisto ir scenos užkulisų ir yra absurdiškumo jausmas". Tuo tarpu, kai egzistencialistai Camus ir Sartre savo literatūros kūriniuose laikėsi, gali sakyti, klasiškos formos, pati jauniausioji tos pakraipos literatūra karta kaip Beckett, Adamov ir Ionesco nediskutuoja pasaulio ir žmogaus gyvenimo absurdiškumo, bet ji tiesiog pristato publikai. Pristato absurdiška forma, groteska. Iš tiesų, tokios pastangos nėra visai naujos, jos buvo pradėtos Paryžiuje dar 1896 m. Alfredo Jarry farsu "Karalius Ubu". Šiuo metu garsiausias tos rūšies kūrėjas, Prancūzijoje užaugęs rumunas (motina prancūzė) Eugene Ionesco, 50 m. savo rašytojo karjerą pradėjo prieš 12 metų dramos parodija. Šiandien jis laikomas labai žymiu dramaturgu, priimtinu, bent įdomiu, net tokiems "atžagareiviams" kaip pvz. dr. Jonas Grinius.

Atrodo, kad absurdinis teatras yra padaręs didelės įtakos Mackui. Kiekviena atveju, jis pasinaudoja jo priemonėmis bei išradimais savo poezijoje ir užtat jo poezija, skaitoma vietomis

Poetas Alg. Mackus P. Petručio nuotr.

visų trijų aukščiau minėtų aktorių unisonu, darė labai stipraus įspūdžio net tiems, kurie apie absurdinį teatrą dar nieko nebuvo girdėję ir su tokia "prajovu" susidūrė pirmą kartą. Man rodos, kad Mackus turi stiprų palinkimą į dramaturgiją. Žodžiu, Santaros-Šviesos kolegijai reikia padėkoti už puikų vakarą. Tiesa, tokiais vakarais ypatingo populiarumo nepasiekia, tačiau kultūra ir jos puoselėjimas niekada nebuvo masiniu dalyku. Ionesco premjeroje nebuvo nė 80 žiūrovų.

(ŽŽ)

Skaityk ir platink DIRVĄ

1963. VII. 7 d.

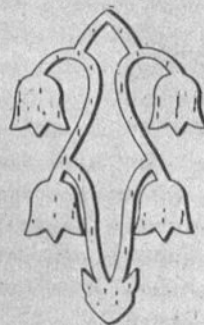

ANTROJI JAV IR KANADOS LIETUVIŲ

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ

ČIKAGOJE

(International Amphitheatre, S. Halsted & 44th Street)

Bilietai gaunami:

Cicero delikatesų krautuvė, 1425 So. 49th Ave.
J. Karvelis, 3322 So. Halsted St.
Marginalai, 2511 W. 69th St.
Royal Blue maisto krautuvė, 4359 So. Campbell Ave.
Visos JAV ir Kanados L.B. apyl.

Paštu: V. Grebliūnas, 6941 So. Washtenaw Ave., Chicago 29, Ill.

Bilietų kainos: 2, 3, 4, 5, 6 dol.

DETROITO LIETUVIŲ ŽINIOS

Neolithuanų sueiga

Kovo mėn. 9 d. Korp. Neo-Lithuania Detroito skyriaus juniorai turėjo sueigą, kurios metu buvo skaityti du referatai. Dalia Gilvydienė-Maurukaitė kalbėjo apie Korp! Neo-Lithuania ideologinius pagrindus ir Dalia Briedytė: Vilniaus Universiteto reikšmę lietuvių literatūros ir kultūrinės pažangos vystyme.

Po trumpų diskusijų vienas iš šių referatų buvo pasiūlytas perskaityti per lietuvių radijo valandėlę, o antras pasiųsti į laikraštį. Sueigą pravedė tėvūnas A. Banionis.

Sekanti sueiga yra numatyta kovo 23 dieną šeptų namuose. Sueigos tikslas: artėjančio Korp! Neo-Lithuania 40 metų sukakties minėjimo klausimai. Minėjimas įvyks balandžio 27 d. Tuller viešbučio patalpose. J. G.

Ar nenorite širdelės?

Tai ne vasario 14-toji, ne Valentino širdelė mums įdo-

mi. Tai kovo mėnesio viena diena, kada renkams gražiausią medauninko širdį, kada prisiegame prie atlapo puošnia popierinė širdutę, tai Kaziuko širdelė, tai savasis paprotys, net išei-vi-vo-je lietuvių tarne prigi-jęs ir nuolatinis įvykiu vir-tęs.

Jau šeštieji metai, kai Detroito skautės ir skautai ruošia Kaziuko mugę. Ty-liai ir kruopščiai jie planuoja, dirba ir laukia lankytojų. Ši kartą ir programa pajvairins mugę.

Rankų darbai, žaidimai, laimėjimai, tėvelių suruoš-tas bufetas ir jaunuoliškas entuziazmas lauks lankyto-jų.

Šios mugės pelnas igalins vietos skautus ateinančią vasarą nuvykti Jubilinejėn stovyklon prie Atlanto.

Mugę įvyks kovo mėn. 31 d. Lietuvių namuose. Visi širdingai kviečiami joje dalyvauti! J.

Toronto vyrų kvartetas išpildęs dalį programos literatūros ir muzikos vakare Toronte kovo 10 d. Stovi iš kairės: J. Zubrickas, V. Vrublevičius, A. Bražys ir H. Rožaitis. Kvartetui vadovauja muz. S. Gailevičius. M. Pranevičiaus nuotrauka

P A D Ė K A

Brangiam mano vyrui

A + A PRANUI PRAČKIUI

miras, į Amžino poilsio vietą Jį išlydint ir su Juo atsisveikinant tiek daug bičiulių ir bendradarbių, draugų ir pažįstamų parodė nepaprasto nuoširdumo ir lietuviško solidarumo.

Gilaus skausmo valandoje negalėdama visiems asmeniškai padėkoti, noriu išreikšti gilią ir nuoširdžią padėką Šv. Jurgio parapijos kunigams už atliktas laidotuvių apeigas, tarasiems atsisveikinimo žedį, budėjusiems velionies ligos metu, aukojusiems mišioms, gėlėms, pareiškusiems užuojautą ir taip gausiai išlydėjusiems į kapines.

Nuliūdusi

Bronė Pračkienė

Keturių metų mirties sukaktį minint, už mūsų mylimą ir neužmirštamą vyrą ir tėvelį

A + A Inž. PRANĄ DRĄSUTĮ

š. m. kovo mėn. 26 d., 8 val. ryto, Šv. Jurgio bažnyčioje, bus atnašaujamos šventos Mišios su egzėkvijomis. Prašome prisimint velionį savo maldose.

Žmona ir dukra su šeima